

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljati:	upravnistvu prejemati:
celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izloži vseh dvanajst izvodov izredne redakcije in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na plačilo naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne opla.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 33.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej K 25—	celo leto naprej K 30—
pol leta 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 6:50	celo leto naprej K 35—
na mesec 2:30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 34.

Zavezniki.

Dunaj, 2. junija.

Na Dunaju obstoja posebne vrste »jugoslovenska centrala«. Govorijo krogi kopičijo tukaj »informacije« o političnem, kulturnem, narodnem gibanju na našem slovenskem jugu ter jih spravljajo na ona mesta, ki imajo interes, da se vse, kar je pri nas narodnega in kar prihaja o vedno ožjem edinstvu Jugoslovanske diskreditira in uporabi kot argument za politiko »močne roke« proti nam. Ni težko uganiti kdo so ti informatorji in kdo so informirani. Avstrijski vladi, ki niti dobro ne ve, kakšni divjaki da prebivajo južno od Grada in ki pozna morda v naših krajih prav dobro potrebo, interese in zahteve celjskih ali kočevskih purgarjev in se zanima morda tudi za stremeljenja tržaške »Eintracht« so razmere ogromne večine prebivalstva na avstrijskem jugu hekuba, na Dunaju nimajo pojma o našem življenju, ne kapirajo zakaj da smo tolikrat nezadovoljni, ne vedo kaj bi z nami počeli in se le čudijo nad »renitenco« južnih svojih podanikov. Ko je po slavni balkanski zmagah stopilo jugoslovansko vprašanje tako močno na dan ter na hip zadobilo značaj avstrijskega državnega vprašanja, je vladala na Dunaju nad tem nepričakovanim pojavom predvsem le indignacija, srd nad raznimi Kranjci, Dalmatinci, Hrvati, Bošnjaki, Slovenci e tutti quanti (na Dunaju ne vedo koliko imen še imamo ozir. koliko bi nam jih naj še dali) in celo jugoslovansko gibanje se je zazdelo našim državnikom neupravičeno, takorekoč neodobreno poseganje po danikov v njihove kroge, v njihov mir in počitek. In ker vlada pri nas sistem, ki identificira vlado vedno z državo je zadobilo krepko jugoslovansko nacionalno gibanje v očeh ministrov in drugih močnikov takoj nevaren značaj. Naša stremeljenja po narodni enakopravnosti, ojačena in razširjena po ideji narodnega edinstva na drobne kose razbitih jugoslovanskih plemen v monarhiji in združena z naravnim mišljenjem, da državne meje tudi nam ne morejo presekati nacionalne solidarnosti

kakor je ne presekajo pri Nemcih in pri Italijanih, pri Romunih in Rusih, so postala opasna lenobi in nezmožnosti naših državnikov, katerih komadni princip, da je najboljši tako, kakor je »Bog vse napravil« se vse, kakor nahaja v pogibelji. Ker se pa našim mogočnikom noče in neljubi premišljevat o naših upravičenih pritožbah, zahtevah, stremljenjih in ker na drugi strani mi nismo več tako lojalni podaniki, da bi odnehali in »jugoslovansko vprašanje« takorekoč preklicali, mora priti salus rei publicae in nezmožni državniki se pred nami skrivajo za interese države. Tako je zadobilo jugoslovansko gibanje državi nevaren značaj in vlada pravico, da inavgurira proti temu gibanju najenostavnejšo politično metodo vseh časov in držav: negativizem močne roke, kateremu pravijo pri nas odločna budnost v interesu države. Za tako politiko treba imeti seveda vedno gotove podlage, takorekoč vedno nove »dejanske stane«, pojave, ki jo upravičujejo. Ako jih ni, pa jih je treba ustvariti.

Na srečo se srečuje naša vlada na tej svoji poti z dobrodošlim zaveznikom. Napredujoča narodna misel, ki se mogočno dviga nad vsa socijalna, kulturna in verska nasprotja, ki priznava v narodnem življenju le eno avtoriteto: narodni dobrobit in stremi za ciljem popolne narodne slobode, v kateri bi se mogle vse narodne sile primerno razviti, ima med nami samimi najhujšega sovražnika — klerikalizem. Klerikalna in narodna politika ste si in si morate biti sovražnici, tako so vražnici, da se klerikalizem bori končno tudi že proti malim nacionalnim koncesijam, ki bi jih morda mogel dobiti narodni jezik v velikanski internacionalni organizaciji cerkve. Čuli smo, kako se klerikalci bojujejo staroslovenske liturgije, ki bi tudi na cerkvenem polju pomenila nekak uspeh narodnega edinstva s pravoslavnimi brati, če tudi le samo zunanji uspeh. Klerikalci nimajo danes večjega interesa, kakor onemogočati ali pa vsaj ovirati razvoj narodne in jugoslovanske solidarnosti.

Na tej točki se srečavata vlada in klerikalizem in postajata zaveznika. Klerikalizem je vladi najboljši

sredstvo v boju proti narodni ideji in zato ga povsodi podpira, neguje, favorizira, uvaja in kjer treba mu tudi posoja tudi svoja nasilna sredstva. Kot popolnoma naravna posledica tega zaveznikstva se pojavljajo oni intimni odnosi med vlado in našimi klerikalci, ki jih opažamo pri vsaki politični akciji na našem jugu. Klerikalci pa so na Dunaju tudi oni informatorji, o katerih smo uvodoma govorili in njihove informacije imajo namen, da služijo politiki močne roke proti vsemu, kar se hoče danes na avstr. slovenskem jugu narodno razvijati. Vsak nedolžen pojav narodne zavesti, jugoslovanske solidarnosti, vsaka morda nekoliko pretirana beseda oduševljene mladine, vsako klerikalcem in njihovim načrtom nekoliko opasno gibanje političnih strank se na Dunaju denuncira kot državno nevarno, kot veleizdajalsko ali vsaj kot pojav nelojalnosti in nepatriotičnosti. Klerikalna denuncijantska pisarna je takorekoč dan in noč na poslu. Nobena jugoslovanska napredna stranka ni pred njo varna. Vsak najmanjši dogodek v Ljubljani, na Slovenskem, ki se da zlorabiti, se zlorabi, da se denuncira napredna stranka ali njeni voditelji. Hrv. srbska koalicija je že radi svojega imena sumljiva. Proti njej se iznašajo vedno nova »dejstva« in dosedanja neurejenost razmer na Hrvatskem je v glavnem pripisovati klerikalnim denuncijacijam, ki so se zajele v najmerodajnejše faktorje monarhije. S posebno bestnostjo deluje denuncijantska kancija v svojem dalmatinskem »resortu«. — Iz Dalmacije je treba vedno novega gradiva, ker baš tam se sedaj pripravlja klerikalizem na volilno bitko. Če ni »sumljivih pojavov« se jih mora pa ustvariti. Zadnje dni smo imeli karakterističen vzgled te metode. Nadvojvoda Friderik je inspiciral dež. brambo po Dalmaciji. Povsodi je bil spoštljivo sprejet in visoki gost, ki je morda čul o nevarnem razpoloženju dalmatinskih revolucionarjev, veleizdajalcev, antikristov in anarhistov se je morda nemalo čudil, da ni nikjer opaziti kaj ilojalnega. V Splitu je bil

sprejem posebno slovesen. Toda denuncijacija je morala biti. In klerikalci so jo tudi izsledili, ne da bi jih mogel nadvojvoda morda zasačiti. Telegrafirali so v dunajsko »Rp.«, da je po odhodu nadvojvode Friderika iz obali v mesto intonirala na obali v neki kavarni se nahajajoča ciganska godba srbsko himno, katero je občinstvo z demonstrativnim, frenetičnim aplavzom pozdravljalo tako da se je morala trikrat ponoviti. In kaj je resnica? Godba je v potpuriju narodnih pesmi zaigrala tudi edino srbsko: rado ide Srbini u vojnike, torej staro graničarsko pesem velepatritotičnega značaja, ki proslavlja zvestobo do cesarja! Toda denuncijantska metoda je ta: semper aliquid haeret.

Posvečati bo treba informacijam iz juga, ki jih dan na dan dobivajo gotovi krogi od svojih žalostnih liferantov večjo pozornost. Klerikalizem in vlada sta dva nevarna zaveznika proti nam, toda zdi se nam, da se pravična stvar ne da ubiti, ne da diskreditirati in kompromitirati po provokatorjih, špicljih in denuncijantih. Tudi dunajska agencija, ki opravlja ta žalostni posel, bi se lahko nekaj učila — iz zgodovine.

Delovanje belgijskih klerikalcev.

Pred par dnevi je senat v Belgiji sprejel zakon, proti kateremu so se bojevali dolgi in ostri boji zlasti v belgijski državni zbornici. Vsaj gre za dokončitev tega, za kar je zistematno delovala belgijska klerikalna večina že celih 30 let, za **monopoliziranje poučevanja v šolah v prosep katoliške cerkve**. Ko je v drugih modernih državah postalo absurdno upravljanje in skrbništvo za versko prepričanje državljanov, ko je drugod povsod že prodrl princip, da je treba zajamčiti v verskem, oziroma v konfesionelnem oziru popolno svobodo, ko je vsakemu mislečemu človeku osvoboditev šole od kakršnegakoli verskega nasilja glavni pogoj razvoja, prihajajo v Belgiji nasprotno z novimi školskimi zakoni k srednjeveškim principom.

L. 1884. se je izvršil prvi napad. Od tega napada se je stremljenje in delovanje belgijskih klerikalcev razvilo do nezakonsitosti. Tedaj so izdali zakon, na podlagi katerega so mogle občine adoptirati konfesionale šole. To zakonsko določilo so seveda predvsem izvajale klerikalne občine. Tedaj je vlada zaprla od 27 takozvanih državnih normalnih učiteljskih celov polovico ter namesto njih sprejela v svojo upravo 39 privatnih normalnih učiteljskih, ki so jih ustanovili škofje in razne kongregacije. Tako je velika večina učiteljstva prihajala in še prihaja iz konfesionálnih šol. Volitve l. 1900. in 1908. so znatno zmanjšale klerikalno večino v obeh zbornicah, posebno v državni zbornici so se okrepili socialisti, tako da se je moralo klerikalno ministrstvo, ki je imelo le neznatno večino 6 glasov, boriti z velikimi težkočami. Navzlic temu pa so meseca marca sprejeli nazadnjaško predlogo novega šolskega zakona, ki jo je predlagal klerikalni minister Schollaert. Realiziranje te predloge je bilo določeno l. 1914. z načrtom, da bi konfesionale šole vzdrževala država in občine. Schollaert je sicer po hudih demonstracijah naprednih strank padel, toda razmere se vsled tega niso prav nič izboljšale. Nove volitve meseca junija l. 1912. so končale s popolno zmago klerikalcev — od 186 poslancev je 101 klerikalcev. In ministrstvo Broquevillevo gre isto pot, ki jo je začrtal Schollaert. In tako so l. 1914. dosegli, česar nisi mogli doseči l. 1911.

Glavno jedro nanovo sprejetih zakonov je: država prevzema stroške za vse samostanske šole, ki jih je v Belgiji na tisoče. Nasprotno pa zapro država in občine v vseh mestih, kjer so samostanske šole, vse javne šole, ki so jih doslej vzdrževala. Samostanske šole, za katere bo izdajala država na leto 50 milijonov frankov, bodo še nadalje obdržale svoj prejšnji značaj kot privatne, popolnoma katoliške šole. Podrejene so škofom in njihovim nadzorovalnim organom, ki iz lastne moči oddajajo službena mesta, določujejo učne načrte in uporabljajo šolske knjige.

Nepobitno dejstvo je, da bodo po novem zakonu v treh četrtinah cele-

LISTEK.

Kmetška slika.

C. Golar.

Andrejko orje na njivi. Visok je in močan, lep mladenič. Pri volih hodi Lovrač, previdno in polagoma vodi žival ter se ozira na mladega orača, ki mu je korak še negotov ter se mu vidi, da še ni vajen tega dela. Časih ga vrže drevo iz razora, da se opoteče na leho, a naglo poprime še krepkeje za leseno orodje in stopa varno za plugom. Skoro bo izorana vsa njiva, črne plasti zemlje se svetijo na soncu, vročina puhti in znoj stoji na Andrejkovem čelu.

Priorala sta na konec njive, in tam drži cesta sredi polja pod vasjo. Že sta obrnila, in Lovrač je glasno poganjal, ali Andrejku se je zazdelo, da ni vse v redu, in za to je zaklical: »Stoj!« Z vso močjo je potegnil drevo k sebi, prestavil kolca in globlje zastavil lemež v zemljo. Mimogrede se je ozrl še enkrat na cesto, ker se mu je zazdelo, da mu je mimo oči zletelo in zableščalo rdeče, žensko krilo. »A — hm!« se je odkašljeval Lovrač. »Je prava! Tista je, ki noče slišati o grajski gospodični!« Veselo se je zarežal in pomežiknil Andrejku.

Po cesti je prihajala iz druge vasi sem mlada deklica, nedeljsko obleko je imela na sebi, rdeča srčeca so bila posuta po plavkastem krilu, in belo - rožna bluzza se je tesno ovijala njenega stasa. Pod pisanim robcem se je smehljaj rdeč, mlad obraz, lica so se svetila gorko in sveže, polne zrele ustnice so se modro držale, a smeh je stal na straži, da zazveni skozi kipeča, sladka vratca. Že je bila mimo oračev, in stopinja je obstajala, zakaj cesta je bila na debelo in široko nasuta s kamenjem, in res bilo bi škoda njenih svetlih, malih čevljičkov. V tem se oglasi Andrejko:

»Ali nisi ti, Tončka?»

Obstala je in pogledala na njivo, in že so se sprožile ustnice in izza zobkov je prikipeel smeh. Mesto odgovora je odmajala z glavo.

»E, če bi ne vedel, da si ti, pa bi te ne poznal.«

»E, če bi ne vedela, da si Andrejko, pa bi te ne poznala,« ga je oponašala hudomušno. Z njive je prišel glas, kakor bi se vol odkašljeval, pa belček in rumenček sta se pametno božala z rogovi in bila z repom po sitnih obadih in brecljih, le hlapec Lovrač je širil usta.

»Lej jo, Tončko, ali se še nisi omožila! Pri nas se mislimo kmalu!« Ženina imamo, in tista zlata nevesta z Gradišča je že dvakrat povprašala. Andrejko ti bo že povedal bolj natančno.«

»Ti pa tudi ne znaš drugega, kakor nagajati. Nič več ne maram zate, presneti Lovrač!« Dekle je našobilo ustnice in se ozrlo v stran.

»Ali greš od strica?« je pohitel mladi orač. Ves vesel in žareč mu je bil obraz. »Pridi jutri k nam! Očka zmerom pozveduje po tebi, zares misli, da si šla k nunam.«

»Kaj praviš, Saj bi šla, pa bi se preveč jokali za menoj. Tistemu Zrinčevemu Andrejku povej, naj bo jutri popoldne doma. Mogoče pridem v vas.«

»Mati bi tudi rada govorila s teboj. Zmerom pravi, da se ji je sanjalo o tebi.« Andrejko je hotel v naglici dekletu še povedati, da je tako zala, kakor nobena, ali bil je ves nemiren in sam ni vedel, zakaj mu je tako prijetno pri srcu.

»Pri nas je zares hudo,« je pravil Lovrač. »Taka žalost, kar nismo videli Tončke! Samo Andrejku ni nič mari, ker se ženi na Gradišču. Zadnjič sva našela trinajst rjuh samih cekinov; uprav so se sušili na vrhu.«

»Le čakaj me, Lovrač! Ti jih boš še dobil od mene,« mu je zapretila Tončka in pogledala Andrejka, a njemu so se svetile oči veselja, in ni več rekel besede, zakaj mlada sosedka mu je tako posvetila v srce, da ni mogel danes govoriti ne misliti. Odsila je že in bila je blizu vasi, Andrejko pa je še gledal za njo; včasih se je ozrla, in tedaj sta se zasmejala oba.

»Hm, hm,« je zapel Lovrač. »ne vem, ne vem. Grajska, praviš, bi te rada imela, v podobi kaže te je snubila, ko si še ovce vodil na pašo. Sedaj si pa pri Tončki pustil svoje oči in rad jo imaš, da bi jo dejal v nedrja. Pa bo že, ker si pameten.«

Andrejko je še strmel proti vasi, in Lovrač je s kosmato jelasevo vejo opletal po obadih, ki so belčku in rumenčku pili kri.

»Kaj je s kačo?« se je zdrnil. »Da me je snubila? Ti pa tudi zmerom iščeš besedo po rokavi, zakaj ji pa o tem govoriš, ko vendar ni nič!« Andrejko je hotel biti jezen, ali bilo je vse zastoj, zakaj zopet in zopet so se mu zabliskale oči, in zaigrale so mu ustne in lica.

»Glej,« je zavpil hlapec nad voli in jih potegnil k sebi. »Škoda sape!« Modro se je ozrl na orača, ki je iznova prijel drevo; lemež je hrustal po zemlji, in kolca so škripala.

Solnce je že bilo za gorami, in vse polje so zakrile hladne sence. Ponižal med zrelim žitom so peli srpi, belile so se rute in predpasniki, včasih je zazvenel smeh, in kakor bi odgovarjala, se je oglasila prepelica: Pet pedi, pet pedi! Sredi polja, za mejo, vso zarastlo z leščevjem, so šumele ženjice; veseli, mladi glasovi so peli žalostno pesem o zelenem vencu in mladi deklici, ki leži na mrtvaškem odru. A zopet se je zasmajal poreden, živ glas med žitom, kakor bi se ulil bistre curek čez po-

lje, zapetpedikalo je v detelji, škrlatnec se je začudil in jezno drobč in gostoleč, se zagnal v nebo. Oddaljeni jagnedi ob vodi so bili v višnjem somraku, in še dalje proti obzorju so bili hribi že potopljivi v temo. Visoki snežniki pa so žareli in plameneli, z rdečim žametom pretkan plašč se jim je zgrinjal nad glavo, ognjena reka se je zlivala preko njih v neizmer-no morje.

Andrejko je stal na drugem koncu njive ob travniku, in zamišljene oči so mu plavale po zarji. Ali že je gora bleдела in temnela, kakor bi jo od njenega vznožja zastirala noč, in že je sijal samo vrh v blesteči biserni svetlobi. In žareča reka se je pretakala s silno naglico v neznano brezdno, tanjša in ožja so bila zlata polja, bolj živo in mrzlo je bilo široko okrožje. Nazadnje je ostal samo ozek, rumen pas, ki se je bočil na obzorju, a za njim so se gostili in rasti umazani oblaki.

Kam pa strmiš, Andrejko, ali se ti je prikazala grajska baba?« Lovrač je medtem, ko je njegov mladi gospodar potoval po zlatih cestah, že dodobra otepel svojo voliča in pregal vse obade za deveto goro, izkadij je že dve pipi tobaka in sedaj jel otipavati belčka, če bo kmalu debel za mesarja, a v tem se je iztegnil rumenček proti njemu in ga sunil z rogom v hrbet. »Kako si pa rumen,« se je na to ujezil in ga obrisal s palico čez rebra. (Dolje prih.)

ga kraljstva samo katoliške samostanske šole, v katere principijelno ne sprejemajo otroke drugoverce; tako bodo vsi protestanti, židi itd. postavljeni pred alternativo: ali naj dajo svoje otroke krstiti, da jih bodo sprejeli v samostanske šole, ali jih morajo pa poučevati privatno. Iz tega monopola raznih samostanov, kongregacij in šolskih bratov so izvzeta dozda samo štiri največje belgijske mesta, Bruselj, Antwerpen, Ljuth in Gent in par popolnoma industrijskih krajev, ki imajo liberalno upravo in ki imajo občinske šole za vsa veroizpovedanja. Da so začeli klerikalci posegati tudi že po teh izvirnih krajih, je razvidno iz tega, da pripravljajo nov zakon, ki naj bi razširil šolski monopol na vso državo. Belgijski klerikalci se nič ne ozirajo na to, da je njihovo postopanje protizakonito in protustavno, kajti država sme z denarjem davkoplačevalcev vzdrževati samo lastne državne šole.

L. 1912. je bilo v vseh belgijskih konfesionalnih šolah 400.000 otrok, v državnih šolah še večina 500.000 otrok. Vsled realizacije idej in načrtov Schollaertovih bo belgijsko šolstvo klerikalno toliko časa, dokler politični preobrat ne podre belgijsko ultramontano vlado.

§ 14.

Uradna »Wiener Zeitung« objavila sledeče naredbe, izdane na podlagi § 14.:

1. Naredba, glede izpremembe postopanja v državljanstvih pravnih zadevah. (Novela o razbremenitvi sodišč.) Novela ima namen razbremeniti sodišča, da se more začeti zopet z rednim poslovanjem.

2. Naredba o delitvi katastrskih parcel in vknjižbe nakupa nepremičnin z malo vrednostjo.

3. Naredba glede izpremembe zakona z dne 23. maja 1883 o evidenci katastra zemljiškega davka. (Ta novela je v zvezi s prejšnjo ter naj služi za to, da se bo v bodoče kataster zemljiškega davka vjemal z zemljiško knjigo.)

Ludvik Božidar Kossuth o sebi.

Mnogo se govori v Budimpešti o dejstvu, da je Ludvik Božidar Kossuth zapustil Budimpešto, ne da bi se bil poslovil od svojih prijateljev ter sporočil javnosti, da se ne bo nikdar več vrnil na Ogrsko. Pred svojim odpotovanjem je izjavil sledeče: Nikdar več se ne vrnem v domovino. Tudi moj brat Franc bi se ne smel po želji najinega očeta nikdar vrniti v domovino. Ime Kossuth pomeni kultus. Iz bližine pogledan pa je tudi svetnik človek, svetnikov sin pa še v večji meri. Moj brat je imel velike cilje in skoraj bi bil tudi odgovorjal. Tu pa so ga potegnili v splošno gibanje. Ničle, ki se imajo zahvaliti za vse našemu imenu, so ga onesnažili in raztrgali njegov nimbus. Tudi pravim, da ne smemo biti sinovi kipa. Zakaj naj bi se vrnil? Da bi me porabili kot reklamno tablo? Pa tudi svojega trupla ne dam prepeljati domov, že misel na to mi je zoperna. Kako brez vsake pietete in s kakim malenkostnim prepričanjem se je vršilo vse pri prenosu trupla mojega očeta, na zunaj pa se je to kazalo kot žalovanje. Umiranje v izlozbi, pokopavanje kot zanimivost, — tega z mano ne morejo storiti. Moje truplo ne bo nikakršen spektakel in ne bo služilo raznim ljudem za karijero.

Demisija Pašičevega kabineta.

V srbski skupščini naj bi se bilo vršilo včeraj drugo branje zakonske predloge o podaljšanju prezenčne vojaške službe in o izrednih vojaških kreditih v znesku 122 milijonov dinarjev. Vsled sklepa kabineta pa je predložil ministrski predsednik Pašić dne 21. maja kralju zahtevo vlade, da naj jo pooblasti še predno bi bile vojaške predloge definitivno rešene, da sme razpustiti skupščino in razpisati nove volitve. Pričakujoč, da bo kralj izpolnil to zahtevo, je hotela staroradikalna stranka sprejeti v včerajšnji seji vojaške predloge, na kar naj bi se bila skupščina takoj razpustila. Ker pa kralj do prednočnega ni izpolnil zahteve vlade, je sklenil kabinet počakati še do včeraj ob 10. dopoldne. Ker tudi do tega časa še ni bilo rešitve je bila skupščina odgojena do petka z motivacijo, da se vlada ne more udeležiti sej. Kabinet pa je nato podal kralju svojo demisijo, ker je smatral to odločanje kot nezavestno krone. Glasom več-

raj popoldne izdanega komunikeja je kralj demisijo kabineta Pašić z obznanjem vzel na znanje ter si pridržal nadaljnje odločanje.

Revolucija v Albaniji.

Vstaši.

O velikem shodu vstašev v Šjaku, ki se je vršil včeraj, še ni poročila. Iz Drača pa poročajo sebi v tolažbo o neednosti med vstaši. Vse te vesti niso nikakor zjamčene, vendar jih hočemo omeniti. Tako poročajo iz Drača, da so razni veljaki ponudili knezu pomoč in da stoji pri Lusani 700 vladnih vdanih Albancev pod poveljništvom orožniškega stotnika Ibrahim. Baje je dospelo v Drač 750 Miriditov pod poveljništvom kapitana Marka Gjonija. Škof v Lešu, monsijor Zungi je baje dospel v Drač ter hoče ponuditi knezu pomoč 12.000 katoliških Albancev, ki so pripravljani žrtvovati za njega življenje in premoženje. Po drugem poročilu je dospelo v Drač 800 Malisrov, katoličanov in muhlimanov s Kosova. Knez je sprejel njih poveljnike ter jih je prosil, da naj branijo glavno mesto. Albanci pa so zahtevali, da knez odpusti svoje tuje svetovalce, zlasti avstrijskega konzula Buchbergerja in italijanskega stotnika Castoldija ter postavi na njih mesto Albanace. Knez je tej zahtevi tudi ugodil.

Kakor poročajo iz Skadra, je mesto Kroja kapituliralo pred vstaši, pripadniki Esad paše. Esad paša je pozval voditelje vstašev k sebi. Tudi v Draču stoji muhlimanski prebivalci očitno na strani vstašev.

Esad paša.

Iz Rima poročajo, da se bo Esad paša v kratkem vrnil v Albanijo. Esad paša je obiskal 31. maja avstro-ogrškega veleposlanika Mereya. Naglašal je svojo nedolžnost ter izjavil, da so poročila italijanskih listov o intervjujih z njim zelo netočna, zlasti v onih točkah, ko pripisujejo njemu razne sovražne besede proti Avstriji. Zelo je pohvalil svoje bivanje na avstrijski ladji »Szigetvar« ter prošil veleposlanika, da naj sporoči vladi svojo zahvalo. Poleti namerava potovati po Evropi, vzdržati se hoče popolnoma politike in pravi, da se v Albanijo ne bo vrnil. Gibanje v srednji Albaniji je označil kot nenevarno, ker so motivi čisto gospodarskega značaja in zlasti ker vstaši niso edini. Z nekoliko energije in z nekaterimi koncesijami se bo dalo gibanje potlačiti.

Trota o položaju.

»Neue Freie Presse« prinaša intervju z albanskim dvornim maršalom Troto. V tem intervju pravi maršal sledeče: Že dolgo je bila okolična kneza pozorna na rovanje Esad paše. Ta je tajil, vendar se je zdelo, da je imel tudi pri zadnjih kmetčkih nemirih roko vmes, kar je posebno dokazovalo njegovo tajejanje (!). Občeval je tudi s 5 turškimi častniki, ki so se skrivaj mudili v Draču in ki so sedaj organizatorji vstaje. Topove, ki so bili dospeli iz Avstrije, je dal z megi prenesti v Tirano, ognjišče vstaje. Niti vstaje gredo v Carigrad. Pred 14 dnevi je Esad paša zbiral novince v Tirani. Novinci so bili zelo nevoljni, ker se bliža žetev in ker so z njimi sirovo ravnali. Esad pa jim je povedal, da gre proti Grkom in da bo v 14. dneh vse opravljeno, na kar so se ljudje pomirili. Ponoči je poklical Esad paša voditelje k sebi ter jim povedal, da so vse te priprave samo navidezne in da sploh ne bodo korakali proti jugu. Knezu je sporočil, da je prebivalstvo ukrotilo. V resnici pa tvorijo ti novinci jedro sedanje vstaje.

Hišno preiskavo pri Esad paši je preprečila Italija. Knez je hotel Esad pašo brezpogojno obtožiti. Proti temu pa je protestiral zastopnik Italije. V knežji palači so se vršila ure trajajoča posvetovanja. Ker pa se je večina pridružila mnenju Italije, je knez popustil ter dal prepeljati Esad pašo na avstrijsko vojno ladjo »Szigetvar«. Ko se je italijanski poslanik vrnil, je protestiral proti aretaciji Esad paše ter tudi dosegel, da so ga izpustili. Znano je tudi, da je italijanski poslanik pregovoril kneza, da je šel za eno uro na italijansko ladjo, češ, da stoji pred Dračem 10.000 vstašev. Tej zahtevi je pritril tudi avstrijski poslanik in oba sta soglašala v tem, da je treba tuje mornarje poslati nazaj na ladje. To je tem bolj obžalovati, ker že od početka med Italijo in Avstrijo v Albaniji kljub oficijalnemu izjavam ni bilo edinosti, marveč je vladalo očitno nasprotstvo. Celo to bi se dalo sklopiti, da je italijanski poslanik prenesel svoja malo blagohotna čustva napram avstrijskemu zastopniku po aretaciji Esad paše tudi na vlado v Draču.

Trota pravi nadalje: Prepričali smo se, da je nastopala Avstrija no-

šteno in brez skritih misli. V Draču popolnoma zaupajo avstrijski politiki. Ni res, da so katoliški duhovniki, od avstrije nahujskani, provzročili zmede. V Drač sta prišla samo dva katoliška duhovnika iz Skadra z Miriditi. Ta pa politično nista nastopala (?). Noben knez ne more obstati v Albaniji, če si ne more s silo pridobiti respekta. Knez Viljem ne misli na to, da bi pobegnil.

Rabinetna kriza na Francoskem.

V francoskem ministrskem svetu je ministrski predsednik Doumergue spomnil svoje kolege na posebne okolnosti, pod katerimi je iz republikanske dolžnosti prevzel svoje mesto, da namreč stori konec zmedenim strankarskim razmeram in dvomnosti politike in da omogoči, da dežela jasno izrazi svoje mnenje na podlagi splošne volilne pravice. Ker se je program uresničil, ker je levica mnogo močnejša prišla v zbornico in ker je izginila dvomnost tako, da gre sedaj samo za politiko leve, ker je notranji položaj jasen in ker je tudi zunanji položaj dober, smatra nalogo kabineta za končano. Dasiravno so mu ugovarjali njegovi kolegi, je vztrajal Doumergue pri svojem sklepu ter je pristavil, da bi se sicer lahko skliceval na svoje omajano zdravje, da pa tega noče storiti. Končno je bila demisija sklenjena.

Republikansko - socialistična skupina, kateri pripadata Viviani in Messimy, je sprejela pred sejo zbornice predlog, da bo podpirala samo tako vlado, ki je odločena zavzeti se za sledeči program.

1. Skorajšnja povrnitev k dveletni vojaški službi.

2. Davčna reforma z uvedbo progresivnega dohodninskega davka in pokritje izrednih vojaških izdatkov s progresivnim davkom na kapital.

3. Energično varstvo ločitve cerkve od države na vseh poljih.

Viviani bo prevzel najbrže ministrsko predsedstvo in zunanje zadeve. Radikalci pa prav energično zahtevajo, da mora dobiti Viviani nadzorstvo. Zato vztrajajo na tem, da dobi Combes z naslovom podpredsednika ministrskega sveta justični portfelj, da more natančno kontrolirati postopanje Vivianija. Doumergue odločno odklanja, da bi ostal kot zunanji minister v kabinetu. Zdi se, da tudi Bourgeois ne bo prevzel nobenega portfelja.

Mehika.

General Carranza izreka v izjavi, ki je namenjena za ameriško časopisje, svojo začudenje, da tako malo razumevajo položaj v Mehiki in postopanje upornikov. Do tega spoznanja je prišel pri pogajanjih ob Niagara. Nadalje izjavlja, da ga posredovalci smatrajo kot nekaj quantité negligible in za obvezanega, da sprejme vsako poljubno, od posredovalcev predlagano razrešitev. Carranza naglašja, da so uporniki popolnoma uspešno izvedli revolucijo. Ta uspešna izvedba jim daje pravico, zahtevati formalno priznanje od strani ostalega sveta. Le vsled tega, ker so železnice razrušene, ne more priti v enem tednu v glavno mesto. Carranza pristavlja, da bi uporniki tekoma par mesecev rešili mehiškano vprašanje, ker so že zasedli dve tretjini dežele. Vodja uporniške armade bi moral biti do izvršenih volitev provizorični predsednik.

Stajersko.

Za častnega občana je imenoval odbor občine Smartno v Rožni dolini tamkajšnjega vrlaga nadučitelja Ivana Kvaca. Čestitamo.

Danes v sredo, 3. junija uprizore člani slov. dež. gledališča v Mariboru svojo drugo predstavo. Igrajo se enodejanke »Nihilistka«, »Metuljčki« in »Maska satana«. V četrtke gostujejo v Ljutomeru, kjer uprizore povsod drugod, kakor tudi v Mariboru izbornu uspešno burko »Maks v škripih«. — Zadnja predstava v Mariboru se vrši v petek, dne 5. junija, ko se uprizori zabavna, elektna in duhovita komedija »Vrag« z g. M. Skrbineškom v naslovni vlogi. V soboto, 6. junija igrajo ljubljanski igralci v St. Jurju, na kar se ustavijo za več dni v Celju, kjer igrajo v nedeljo, 7. junija, v torek, 9. in četrtek (praznik) dne 11. junija. Vmes gostujejo na Vranskem 8. junija in v Zalcu 10. junija.

Zalostno zborovanje klerikalne stranke v Ljutomeru. Kakor smo že poročali, se je vršil na Binkoštni ponedeljek v Ljutomeru veliki shod spodbujateljskega obrtništva. Ko so zvedeli klerikalci za to prireditev, so

namenoma sklicali ta dan shod v Ljutomer; poslanca dr. Verstovšek in Ivan Rožkar sta bila določena za govornika. Klerikalci so hoteli s sijajnim shodom obrtnikom pokazati, kako zelo odobrava njihovo politiko kmetčko ljudstvo in da je torej vsak upor proti njihovi moči brezuspešen. Mursko polje je bilo že od nekdaj glavna trdnjava sponjateljarskega klerikalizma in v Ljutomeru so se odigrali za naše domače politično življenje važni dogodki. Tu se je najprej začel boj proti naprednemu zadržištvu; tu se je položil temelj klerikalnim mladinskim organizacijam; tu so se vršili pravi monstreshodi klerikalne stranke. Zato so stali klerikalci tudi tokrat na Ljutomeru velike nade. Stutili so opravičeno, da bodo obrtniki ta dan izrekli v glavni njihovi trdnjavi, v Ljutomeru, obsodbo njihove deželnozborske politike. Prišla bi torej klerikalnim poslancem prav zaupnica, izrečena na velikanskem shodu. Kajti da so klerikalci računili na velikanski shod, kaže to, da so ga hoteli imeti kar pod milim nebom, v Seršenovem logu. Ali prišla je — bridka prevara. Na klerikalni monstre shod je došlo komaj toliko kmetov, da so zasedli za silo ne baš velike Seršenove gostilniške prostore; če bi šla ta »množica« v log, bi imel človek utis, da se sprehaja tam večja družba. Muropoljski kmetje so izostali baš tokrat, ko bi rabila Verstovšek in Rožkar v obsodbi napredne, obrtnikom prijazne politike veliko rezonanco. Tudi ta pasivnost je slabo znamenje za trdnost klerikalnih pozicij na Murskem polju. Nekaj besed še o shodu. Bilo je prav smešno, ko sta Rožšek in Verstovšek drug za drugim pripisovala — sebi vse mogoče zaslug; kakor kramarji na sejmu sta pripravljala — svoji častiti osebi. Odmeva ni bilo. Rožšek je otepal s frazami, »da liberalen kmet ne more biti dober gospodar«, »da liberalni kmetje gledajo delo od daleč (Medklic: Potlej ste vi tudi liberalni kmeti!) itd. Dokaze je ostal dolžan iz zelo razumljivega razloga. Na Murskem polju in sploh na Sp. Stajerskem so namreč ravno »liberalni kmetje« najbolj umni in najbolj premožni gospodarji. Potem se je drl nad »liberalnimi škrici«, ki se hočejo polastiti Ljutomerske posojilnice; tudi tu je zavozil, kajti med vodji onih »predzrežev«, ki se niso samo hoteli polastiti posojilnice temveč, ki so se je tudi polastili, ni nič »škricov« in tudi malo »liberalcev«. Na to je Rožšek obrekoval lenarškega odvetnika dr. Goriška zaradi neke pravde in konečno prešel na »ljudsko zahtevo« po 6 letni šolski dobi. Cel Rožkarjev govor je bil medel in brez vsebine, ni čuda, da so zborovalci ostali hladni. Karl Verstovšek se je pa skušal kmetom prikupiti s tem, da je naglasil svoje nasprotovanje proti službeni pragmatiki; dasiravno sam uradnik, pa je kmetom na ljubo nastopil proti uradništvu. Kljub tej demagogiji pa so ga kmetje še hladneje poslušali kot Rožkarja, saj so čutili, da se jim le prilizuje. Tako je torej potekel ta shod, ki pomenja hudo blamažo klerikalne stranke. Ako upoštevamo razpoloženje na našem zaupnem shodu, ki se je vršil isti dan popoldne in odmiikanje muropoljskih kmetov od klerikalcev, bi kazalo poprijeti na Murskem polju in sosesčini z obema rokama za delo. Ljudstvo je začelo vendar kritizirati klerikalno politiko — in tu se začne za nas delovanje. Po okraju bodo potrebni shodi in razne druge prireditve, da se snidemo in spoznamo ter začnemo skupno delo za — očiščenje Spod. Stajerja, predvsem pa lepega Murskega polja.

Sokol v Šoštanju priredi veliko vrtno veselico z javnim nastopom članov, članic, deškega in ženskega naraščaja. In sicer se je prireditev preložila od 12. julija na 26.

Sv. Barbara v Halozah. Kakor so že pisali časopisi, priredi naša Ciril-Metodova podružnica 21. junija, v slučaju slabega vremena pa 5. julija veliko ljudsko veselico. Do zdaj so obljubili sodelovati varaždinski Sokoli in Sokolice, ptujski in ormoški Sokol, a upamo, da nas razveseli tudi mariborski in središki vsaj z nekolikoimi telovadci. Ker pridejo takrat Sokoli prvič v Haloze, se utegne nabrati veliko kmetijskega ljudstva, če le ne bo motilo vreme. Zeleti bi bilo, da bi prišlo tudi malo meščanov v naše prijazne hribčke, kajti ljudstvo ve ceniti take obiske. Za potrebo bodo že skrbeli naši gostilničarji in Posojilnica, ki nam ni dala samega prostora v uporabo, temveč namerava točiti pristna naša vina po kupni ceni. Pa tudi za zabaveželjne je skrbel pripravljani odbor. Godel nam bo gospod Serajnik s svojimi izurjenimi središkimi godci. Če bi pa ti opešali, pa imamo v rezervi domače tamburaše, ki so se že tudi precej dobro naučili breknati. Poleg tega še bo plesišče na prostem in druge zanimivosti, tako, da se ne bo nihče dolgočasil. Letake razpošljemo kmalu, pa tudi spored objavimo pravočasno v časopisu.

Društvo »Domovina« v Gradcu je imela dne 24. maja zabavno večer. Pri tej priliki se je krstil nov oder in se je prvič igralo na njem. Oder še ni popoln. Čast kumice je prevzela gospa Kraus. Častni član društva g. R. Stegmüller je pozdravil vse udeležence ter razložil pomen odra za društvo, ki je s tem storilo velik korak naprej. Leto in leta si je društvo želelo lasten oder, ko pa je prevzel vodstvo gledaliških iger g. M. Jurovič, je takoj energično zahteval oder. Društvo ima dramatičen odsek, ki je jako delaven. V odseku so ti-le gg.: predsednik R. Stegmüller, režiser M. Jurovič, Berlič, Straus in M. Bernard. Po govoru g. Stegmüllerja so stopili na oder kumica, igralci in dramatičen odsek. Kumica g. Kraus je zabila žebelj v kuliso, isto so storili tudi ostali. Nato je nazdravila kumica društvu »Domovini« in se zahvalila za čast, želeč da bi imel dramatični odsek mnogo uspeha na lastnem odru. Nato so vsi trčili s čašami in jih razbili. V igri so nastopili gg. Bernard, Straus, Berlič ter gospici Lipovškova in Koširjeva. Igra je bila dobro naštudirana, za kar gre posebna zahvala in čast g. režiserju M. Juroviču. Zastopanih je bilo več slovenskih naprednih društev in nekaj boljših krogov, katerim izrekamo na tem mestu iskreno zahvalo.

Koroško.

Velike povodnji na Koroškem.

Iz Beljaka poročajo, da pada voda vsled lepega vremena neprestano. Včeraj je stala Drava pri Beljaku samo še 2 m nad normalno. V Cirkovcuh ob Glini je izstopila Glina za en in pol metra višje nego pri zadnji povodnji 1. 1913. Na nekaterih krajih je nanesla Glina nad en meter peska in blata, tako da so travniki postali za dalj časa popolnoma nerabni. Tudi avtomobilna vožnja po glinški dolini je vsled poplavljenja ceste v minulem tednu bila popolnoma ustavljena.

60 letni sleparski ženin. V vosebnem vlaku so aretirali včeraj pri Pontablju nekega 60 letnega zvitega sleparja, ki se je izdal za veleposestnika Bacherja iz bližine Pontablja. Ta stari slepar se je seznanil v Beljaku z neko 25 letno kuharico v nekem hotelu ter ji povedal, da jo hoče poročiti in da ima veliko posestvo v bližini Pontablja. Dekle mu je šlo res na lim in je odpovedala službo ter se peljala s svojim 60 letnim ženinom proti Pontablju. Pri zadnji postaji pred Pontabljem ji je dozdevni veleposestnik pokazal kopališni hotel Kováč ter rekel: »To je moje posestvo«. Ko sta dospela v Pontabljo, najel je veleposestnik sobo v restavraciji Lamprecht ter zahteval ključ od nevestinskega kovčka, ki mu ga je tudi brez pomsleka izročila. Slepar je šel na kolodvor in preiskal kovček. Med tem časom pa je indiskretna nevesta razodela svojo srečo gostilničarju, ki je takoj spoznal, da je dekle padlo zvitemu sleparju v roke. Obvestil je policijo, ki je prišla sleparja ravno v trenutku, ko jo je hotel popihati čez mejo. Ko so ga prijeli, izdajal se je za veleposestnika Bacherja, nato pa, ko se je doglalo, da to ni res, za delavca Ignaca Moserja, na katerega ime je imel delavsko knjižico. A tudi ta trditve se je izkazala za neresnično in sedaj se poizveduje, kdo je pravzaprav ta zviti slepar. Oddali so ga sodišču v Trbižu.

Drobne novice. Pretep. V bližini Borovlj so se stepli med seboj delavci. Pri pretepu sta bila ranjena brata Samonig ter še neki drugi delavec tako hudo, da so jih morali prepeljati v bolnišnico v Beljaku. — Pod voz je prišel hlapec Ivan Carev gozdu pri Žrelcu. Kolesa so mu šla čez obe nogi ter ga tako težko poškodovala, da so ga morali prepeljati v deželno bolnico v Celovcu kjer so mu odrezali obe nogi. Predzna tatvina. V Karubruši je neznan uzmovič ukradel nekemu kočarju hranilno knjižico in in večjo svoto denarja, šel s knjižico v hranilnico in dvignil 600 K, nato lpa spravil knjižico na kraj kjer je bila propelj, tako da njen lastnik ni takoj opazil tatvine. O tatu nimajo nobene sledi.

Primorsko.

Gad pičil ženo. Iz Bovca se nam poroča, da je dne 30. t. m. blizo hiše pičil gad Marijo Klavoro iz Malnika pri Bovcu. Po piku je žena napravila še deset korakov, potem pa se zgrudila. V malo trenutkih je bila v goranjem delu telesa močno zatekla in za pol ure mrtva. O tako hudem gadjem piku se ni dosedaj še slišalo.

Težka nezgoda na tržaški cestni železnici. Včeraj okrog 9. dopoldne dogodila se je v Trstu na križišču v Ghega in Piazza Stazione velika nesreča. Voz črte Carducci-Barriera zavozil je v voz črte Barcola-Volti di Chiozza. Voza sta se oba razbila ter je bilo 12 oseb več ali manj težko

poškodovanih. Najtežje poškodbe je zadobil ravnatelj filijalne neke nemške banke Oto Bucher. Vsem ranjenecem se je nudila takoj zdravniška pomoč. Škoda, ki jo trpi podjetje, je precejšnja.

Izpred tržaške porote. — Velika poštna tatvina. Včeraj se je pričela pred tržaško poroto obravnava proti višjemu poštnemu oficijalu Franu Biečarju. — Obtožnica dolži Frana Biečarja, da si je prilastil denarno pismo z vsebino 127.900 K. Obtožnec trdi, da je nedolžen. Predsednik razloži porotnikom manipulacijo in tudi pove, kako se denarne pošiljke kuvertirajo na pošti ter da se te kuverte odpro šele v avstro-ogrski banki. Možnost je torej, da se je dotična kuverta odprla med potjo iz filijalke na glavno pošto ali pa na glavni pošti sami po kakem uradniku. — Obtoženec oporeka izvajanjem predsednika ter trdi, da je neka tretja oseba na glavni pošti morala izvesti tatvino in da je ponaredila tudi njegovo pisavo na kuverti, ki je nado-mestovala originalno kuvertu. — Ko so namreč v avstro-ogrski banki odprli denarno pismo, našli so mesto bankovcev v njem le prazen papir. Na kuverti pa je s pisavo Frana Biečarja napisana vsota 127.900 K. — Med obtožencem in podpredsednikom deželnega sodišča Claricijem je prišlo med obravnavo do ostrih spopadov, tako, da je moral večkrat zagroziti ta z disciplinarno kaznijo. Obravnava se je včeraj ob dveh popoldne prekinila ter se je popoldne vršil na predlog zagovornika dr. Robbe ogled na licu mesta na pošti. Za to obravnavo je poklicanih 48 prič ter bo trajala bržkone cele 4 dni. — O poteku in izidu še poročamo.

Predržnost Nemcev v Trstu. Minolo soboto je sklicala »Narodna delavska organizacija« sestanek pri Zivcu na Sovrancišču. Že dopoldne se je govorilo, da bo sestanek zelo huren, ker ga nameravajo razbiti socialni demokrati. A zvečer na sestanku, ko je prišlo nanj nad 90 slovenskih delavcev, ni bilo o socialnih demokratih pa tudi o Italijanih ne duha ne sluha. Pač pa se je pripetilo nekaj drugega. Na sestanek, kjer je bilo 90 Slovencev prišli so — 3 Nemci ter hoteli razbiti sestanek. Ko je pričel neki govornik govoriti o Nemčiji, razburilo je to te nemške duhove tako, da so pričeli kričati, češ, da ne puste žaliti svojega narodnega čuta in so razbijali in razgrajali tako dolgo, da so jih slovenski delavci kratkoma postavili pod kap. — Res čudno, da mislijo tržaški Nemci, da smejo Slovence na njih rodni tleh žaliti kadar in kjerkoli to hočejo.

Drobne novice. Z adušil se je v Trstu na kosu mesa 60letni hlapec M. Bonazza. V neki gostilni je jedel tako hladno, da mu je kos mesa prišel v sapnik. Nihče mu ni mogel pomagati, vsled česar se je zadušil. Došli zdravnik je zamogel konstatirati le smrt. Truplo nesrečnega so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Justu. — Nezgodna vsled pijanosti. 42letni delavec Valentin Obreza je zaspal predvčeršnjem vsled pijanosti na nekem zidu v ulici Molin a vento. Med spanjem pa je padel z zidu ter se težko poškodoval na glavi. Prepeljali so ga v smrtonemarnem stanju v bolnišnico. — Tatvina. V Trzinu je brez vzroka zapustil delo mehanik R. Laurer ter odšel, ne da bi povedal kam. Po njegovem odhodu je gosposidina opazila, da je vzel s seboj tudi več njene lastnine. Ovdela je tatvino policiji, ki je tatu ob pravem času še prišla, ga postavila pred sodnike, kjer je te dni v Gorici dobil plačilo v obliki 5 mesecev težke ječe. — Aretacija glavnega krivca v aferi ponarejalcev denarja. Pred dalj časa je prišla policija na sled čeli tolpi ponarejalcev denarja. Ta tolpa je izdelavala petkronske tolarje. Policija je aretirala celo vrsto oseb, v soboto pa je dobila v roke tudi glavnega krivca Aleksandra Kavčiča.

Dnevne vesti.

+ Redna seja ljubljanskega občinskega sveta bo v torek, dne 9. junija ob 6. zvečer v mestni zbornici. Dnevni red te seje objavimo naknadno.

+ O famozni »razpustitvi« gospodarskega odbora v Postojni ni ničesar več slišati. Klerikalni listi previde moč o stvari, ker se nadejajo, da bodo z molkom spravili s sveta klerikalcem toli neljubo zadevo. Toda gosposda se moti, ako meni, da bo tudi napredno časopisje pogrnilo s plaščem pozabljenosti to škandalozno afero. Ne, v interesu javne morale je, da se pride, ne oziraje na levo, ne na desno, stvari do dna in da se dožene, kdo je pravi krivec one nebotične lopovščine, ki se je izkuhal neposredno zadnji dan pred

notranjsko volitvijo. Znano je, da so ta dan »vse časti vredne« gosposde deželni odborniki Lampe, Zajec in Pegan kar potem cirkularja, ki so ga poslali drug drugemu, »razpustili« postojnski gospodarski odbor ter dali ta »razpust« razglasiti v »Slovenecu« kot pravnoveljavni sklep deželnega odbora. Obenem so tudi poskrbeli, da se je vest o tem »razpustu« brzojavno sporočila v vse kraje notranjskega volilnega okrožja. Pri tem jih čisto nič ni motila okolnost, da so sklepi javnih korporacij pravomočni samo v slučaju, ako se store v pravilno sklicani seji. Takšne seje deželnega odbora pa ni bilo, ker k seji nista bila povabljeni niti deželna odbornika dr. Triller in grof Barbo, niti, kakor klerikalci sami pravijo, deželni glavar dr. Šusteršič. Gosposde Lampe, Pegan in Zajec torej absolutno niso bili upravičeni, v imenu deželnega odbora karkoli sklepati, najmanj pa o tako važni stvari, kakor je razpust gospodarskega odbora. Pa recimo, da bi bil mogoč pravoveljavni sklep deželnega odbora potem okrožnice, ali bi bil v tem slučaju veljaven glede »razpusta« postojnskega gospodarskega odbora? V takozvani okrožnici so se baje izjavili za razpust deželni odborniki Pegan, Zajec in Lampe, znano pa je, da šteje deželni odbor z deželnim glavarjem vred šest članov. Jasno kot beli dan je torej, da v okrožnici, ako bi tudi bila pravilno, to je vsem odbornikom doposlana, za »razpust« ni bilo potrebne večine. Kakor se potemtakem stvar obrača, eno je čisto gotovo, da glede razpusta postojnskega gospodarskega odbora ni bilo pravoveljavnega sklepa deželnega odbora. Da so se tega zavedali tudi pošteni Lampe, Zajec in Pegan, od katerih zadnji je celo pravnik in odvjetnik, to je več kakor gotovo. Ako so ti močje kljub svojem boljšemu pravnemu prepričanju proglasili svojo famozno »cirkularno glasovanje« kot veljaven sklep deželnega odbora ter dali to vest brzojavno še isti dan, ko se je izvršilo ono naravnost klasično »cirkularno glasovanje«, razglasiti po vsem notranjskem volilnem okraju, je toliko kakor dognalo, da so deželni odborniki Lampe, Pegan in Zajec vedoma zagrešili najhujšo lopovščino, ki jo sploh more zagrešiti javen funkcionar, lopovščino, ki je v zakonih označena kot zloraba uradne oblasti in kot volilna goljufija. In takšni zločinci so še vedno deželni odborniki vojudine Kranjske! Povsod drugod bi vlada z jekleno pestjo razbila takšno javno korporacijo, katere člani bi ne samo gazili, marveč celo javno kršili zakone. A pri nas? Pri nas se zdi, da vlada napram klerikalcem nima pravnobene poguma, zato jim daje popolno svobodo, da lahko kršijo zakone, kakor se jim zljubi, ne da bi se jim bilo treba bati roke pravice. To je za naše korumpirane razmere na Kranjskem nad vse značilno in prav umestno bi bilo, da bi se te škandalozne razmere primerno osvetlilo v tujih, predvsem dunajskih listih.

+ Razdelitev referatov v deželnem odboru od 1. junija 1914 dalje. Deželni glavar dr. Ivan Šusteršič: vse personalije; deželni muzej in umetništvo; ustanove, izvzemši hiralne in sirotinske; železnice; tujski promet in domovinsko varstvo; deželni proračun in račun; nadzornišvo deželnih naklad. — Deželni odbornik dr. Evgen Lampe: vse finančne zadeve, v kolikor niso odkazane v posebne referate (zlasti vse finančne transakcije, doklade in davščine, državna preodkazila itd.); živinoreja (zbojlanje hlevov); živinozdravništvo; mlekarstvo in sirarstvo; deželna banka; ceste; melioracije (vodna preskrbi); deželne elektrarne; združništvo; agrarne operacije. — Deželni odbornik dr. Vladislav Pegan: občinske zadeve; gasilno - stražni zaklad; stavbne zadeve; deželnoobzorske zadeve; lovške zadeve; deželna poslopja; odpisi davščin od vrednostnega prirastka; pritožbe v cestnih zadevah, izvzemši administrativno - tehnične zadeve. — Deželni odbornik dr. Ivan Zajec: šolstvo, trgovska šola; gosposidinske šole in tečaji; deželni dobrodelni zavodi in javne bolnišnice, izvzemši konsignacij in oskrbnih stroškov za izvenkranjske bolnišnice; zdravstvo; obrt; visokošolske podpore; ubožne zadeve, izvzemši rekurzov; hiralne in sirotinske ustanove; deželno gledališče; oskrba zanemarjene mladine v salezianjskem zavodu. — Deželni odbornik dr. Karel Triller: vojaške zadeve; pripraga; bera; statistika; deželni teritorij; odgon; konsignacije in račun oskrbnih stroškov za izvenkranjske bolnišnice; škontracijo deželnih blagin (deželne blaginje, blaginje prisilne delavnice, bolnišnice, muzeja in kmetijske šole na Grmu); deželni dolgovi (evidenca, zbiranje obveznic itd.); rekurzi v ubožnih zadevah; rekurzi zoper odmero davščine od prirastka (pravno vprašanje); zbiranje obveznic deželne

banke. — Deželni odbornik Josip Anton grof Barbo: vinarstvo; ribarstvo; čebelarstvo; perutinarstvo; gozdarstvo; sadjarstvo; kmetijska družba; kmetijska šola na Grmu; podkovska šola; posestvo na Robežu; obramba poljščine; stanovske stvari; deželna prisilna delavnica; oskrba zanemarjene mladine v prisilni delavnici.

+ Dr. Gregoričeva — »zasluga«. V včeršnjem »Slovenecu« čitamo: »Pred nami leži prvi izvod znižane železniškega lista Ljubljana-Radovljica. Radovljčani bodo od sedaj plačevali za tour - retour karto Ljubljana - Radovljica in nazaj 80 vinarjev manj kakor dosedaj. Radovljčani bodo gotovo hvaležni svojem poslancu dr. Gregoriču, ki jim je to lepo ugodnost izvojeval.« — To je dr. Vinko Gregorič snoči debelo gledal, ko je čital, kako »velikansko zaslug« mu je »Slovenec« naprtil, zaslugu, za katero on sam do včerajšnjega dne ni vedel prav ničesar. Ej, lepo je biti poslanec, ko mu ni treba niti ganiti z mazincem, a se mu porajajo »zasluge« kar same od sebe. Ker so potemtakem Gregoričeve »zasluge« zelo po ceni, ni izključeno, da bomo v kratkem čitali v »Slovenecu« to - le vest: »Občesposťovani nadočitelj v Radovljici gosp. Slapšak je obolel, ker ni mogel kihati. V tem mučnem položaju se je domislil poslanca dr. Gregoriča. Vstopil je v vlak. Jedva se je vsedel k oknu, že je začel kihati. Radovljčani! Da vaš občesposťovani nadočitelj zopet lahko kiha, to je nesporna zaslug vašega neumorno delavnega, za vaš blagor vedno bdečega poslancu dr. Vinka Gregoriča! ...« Da, da, od resnega je samo še korak k smešnemu, kar v figuri dokazuje reklamna manija »Slovenčeva« za dr. Gregoriča.

+ Madžarski vojaški list za združenje — Jugoslovane. Vpoko-jeni stotnik L. Silagy je jel v Pešti izdajati vojaški list v madžarskem jeziku »Kilig Hadig«, katerega je vojno ministrstvo toplo priporočilo vsem madžarski govorečim častnikom. V eni izmed zadnjih števil je priobčil ta list članek, v katerem poziva avstro-ogrsko državniče, naj se ojunajo in naj z železno pestjo združijo v okviru avstro-ogrsko monarhije vse Jugoslovane doli do Soluna in Bara. V to svrhu je potreba, da Avstro-Ogrska brez odlaganja napove vojno Srbiji in Črni gori, jih porazi ter združi vse srbske in črnogorske pokrajine z monarhijo. Na ta način pride Avstro-Ogrska do Soluna, od katerega ima baje zgodovinsko pravico, in reši obenem na najprimernejši in najresolutnejši način jugoslovanske vprašanje. — Načrt je sicer originalen, toda posebno duhovit ni. Na papirju je prav lahko izvedljiv, ako pa je tudi izvedljiv v praksi, to je povsem drugo vprašanje. Prav posebno lahka bi pač ne bila zmaga nad Srbijo in Črno goro, povrhu pa bi stala potoke krvi in kupe denarja. In ali bi uspeh odteljal te žrtve vsaj v toliko, da bi avstrijski narodi ne imeli vzroka se upravičeno pritoževati, da jim je državna politika za nič in zopet nič naprtla samo nova bremena? Dvomi-mo. A še eno vprašanje se človeku vsiljuje vzpričo Silagijevega načrta. Ali misli vpokojeni g. stotnik, da bi ostale vesile, ne izvzemši Nemčije in Italije, mirno gledale, da bi naša monarhija razbila dve neodvisni državi in njiju teritorije priključila svojem ozemlju? Kdor ima kaj soli v glavi, bo vedel, da bi takšna avantura povzročila splošno evropsko vojno, katere izid bi bil lahko katastrofalen za marsikatero državo, pa za našo monarhijo tudi. Naj se že torej stvar presoja s tega ali onega stališča, eno je gotovo, da se naša država ne sme spuščati v nobene pusto-lovske akcije, ker je v njenem eminentnem interesu, da se ohrani mir in se vsposotijo prijateljski odnošaji z vsemi sosednimi državami. Nek-dajni zavojevalni načrti, ki so jih snovali razni avstro-ogrski državni-ki, pripadajo definitivno zgodovini in zločinec na državi bi bil tisti, ki bi jih v sedanjih razmerah skušal zopet izkopati. Zato naj razni posili-držav-niki in politiki v vojaških suknjah ne bude več mrtvih iz grobov in naj ne oživljajo več lepih sanj o posesti Soluna, ki je za nas definitivno izgubljen!

+ Slovenski zdravniki in zdravniški kongres v Pragi. Preteklo soboto je bil v Pragi odprtjen V. kongres čeških prirodznanecv in zdravnikov. Na kongres so bile povabljene vse slovanske prirodznanke in zdravniške organizacije. In vabilu so se odzvali vsi Slovani, razen Bolgarov in — Slovencev. Zastopani so bili Rusi, Poljaki, Srbi in Hrvati, s svojo odsotnostjo so se odklovali samo Bolgari in Slovenci. Toda Bolgari so se vsaj opravičili, Slovenci pa so enostavno izostali brez vsakega opravičenja, ne da bi se jim zdelo vredno, da bi kongres vsaj poudr-vili pisмено ali brzojavno. Colni li-

sti pišejo, da je ta odsotnost slovenskih zdravnikov »splošno presenečala«. In prav imajo, saj preseneča tudi nas. Predsednik društva slovenskih zdravnikov je dr. Vinko Gregorič. Ali je neudeležba slovenskih zdravnikov na praškem kongresu morda tudi — »zasluga« neumorno delavnega dr. Gregoriča? Morda se je za radovljiske vozne listke tako »vojeval«, da je v bojni vnemi čisto pozabil na takt in na zdravniški kongres v Pragi?!

+ Za magistratnega nadsvetnika bo v prihodnji občinski seji imenovan magistratni svetnik Lav t e r.

— Odborova seja »Matica Slovenske« bo v četrtek, dne 4. junija 1914 ob 6. zvečer. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva. 2. Potrditev zapisnika. 3. Spominska plošča Janeza Trdine; odkritje Dositijevega spomenika. 4. Gospodarska vprašanja. 5. Slučajnosti.

— Železnica Novo mesto - Metlika - Karlovca in Madžari. Članek, priobčen pod tem naslovom v našem listu preteklo soboto, je ponatisnil »Riečki Novi List«.

— Na cvetni dan v nedeljo, dne 7. junija se vrši popoldne veselica na vrtu »Narodnega doma« in v areni, v slučaju slabega vremena pa v veliki dvorani v I. nadstropju. Sodelovalo bo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« in orkester »Sokola I.« Narodne dame bodo prodajale pecivo, čaj in kavo. Da bo večji skupiček, bodo narodne dame kolače in slične stvari same dale na razpolago. Opojne pijače bo točil po navadnih cenah gostilničar. Pivo bo točil izključno budojeviško. Vstopnice na veselico bodo stale samo 20 vinarjev.

— Na cvetni dan dne 6. in 7. junija bo glavna zaloga cvetk pri gospe Widrovi v Selenburgovi ulici. Tjaka-j se naj tudi naslove vse cvetlične pošiljate od zunaj. Kjer bi damam pošle cvetlice, jih lahko eventualno dobe v glavni zalogi.

— Nabiralnike za cvetni dan je doslej dala na razpolago »Kmetška posojilnica«. Zanje se naprosi tudi »Mestna hranilnica ljubljanska«. Sodelujoče dame dbe nabiralnike v pisarni »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

— Rodoljubkinje in rodoljubi, sodelujte pri cvetnem dnevu dne 6. in 7. junija, ali pa nabirajte prispevke. Slovence in Slovenci, narodna dolžnost vam to veleva!

— Kreditna zadruga. Oni združniki Glavne posojilnice, ki so bili pozvani za vstop v Kreditno zadrugo, se tem potom nujno pozivljajo, da to nemudoma store. Na podlagi sedaj zahtevanih prispevkov bo načelstvo le še ta teden sprejemalo člane. Za vse druge, ki se bodo prijavili pozneje, ne bodo več veljali sedaj zahtevani prispevki, ker bo načelstvo vsled pomanjkanja denarnih sredstev primorano zvišati prvotno določene prispevke. Sklepa seja za sprejem članov v zadrugo je v soboto, dne 6. t. m., kdor se do tja prijavi, bo sprejet na podlagi sedaj zahtevanega prispevka, za poznejše prijave ne velja-j sedaj zahtevani prispevki. — Načelstvo Kreditne zadruge.

— Ljubljanski šahovski klub. Gospod Adolf Alb in bo na današnjem igralnem večeru v kavarni »Union« igral s poljubnim številom nasprotnikov. Je znan simultanski igralec in je igral v zadnjem času uspešno na Švedskem, kjer je od 461 igranih partij izgubil samo 19, na Danskem in Nemškem. — Klub vabi šahovce, da se udeležijo igre. Prične se ob tridesetih na 9. zvečer.

— Velika nezadovoljnost bi zavladala v vseh onih rodbinah, ki bi se ne udeležile nedeljske veselice na sejmšču. Ker je vstopnina tako nizka — samo 40 vinarjev za osebo — gotovo ne bo očeta, ki bi lahko miselno razdiral rodbinski mir.

— Zeganje v Trnovem se vrši letos v nedeljo, dne 21. junija. Ta dan priredi tamonje »Napredno gospodarsko in prosvetno društvo« svojo običajno kresno veselico v Hribarjevem gaju.

— Tridesetletnico poroke ob-haja danes gospod Hinko Franzl in njegova gospa soproga Marija v Ljubljani na Privozu. G. Franzl in njegova gospa sta nam vzor delavnosti in vstrajnosti ter rodoljubja. Z neumorno pridnostjo sta si iz malenkostnih sredstev ustanovila in razširila danes nad vse cvetočo pletilo vele-obrti, ki se lahko meri glede izdelkov z vsakim drugim podjetjem te vrste, jih tudi nadkriljuje in daje kruha tolikim družinam. Kar se tiče požrtvo-valnosti v narodnem oziru, sta gospod in gospa Franzl vedno prva, da pri-skočita na pomoč v sili in potrebi. Svojo rodbino sta vzgojila v narodnem duhu in isti ljubezni in požrtvovalnosti do pomoči potrebnih, kot sta sama. Jubilantoma najiskrenejšo čestitamo k jubili tridesetletnici z iskreno željo, da bi še mnogo let čvrsta in zdrava kot danes delovala v prid bližnjemu in narodu. — Oče gospoda Franzla je bil znani šolski sluga Franzl na stari gimnaziji v Ljubljani, ki se ga gotovo

spominja na tisoče in tisoče bivših gimnazijcev, ker je bil več deset-letij tam.

— Z mestnega magistrata. Zaradi snajenja uradnih prostorov bodo jutri in pojutrišnjem, to je dne 4. in 5. junija 1914, mestna blagajna, mestno knjigovodstvo in mestni gospodarski urad za promet s strankami zaprti.

— Občinstvo se opozarja, da bo zaradi potrebnih popravil most čez Gradaščico pri trnovski cerkvi, v četrtek, dne 4. in v petek, dne 5. junija za vsak promet zaprt.

— Napredek domače obrti. Velik nedostatek dosedanjih naprav pri pečeh in štedilnikih obstoji v tem, da pri odpiranju kurilnih vrat izpada-jo ogorki s pepelom vred na tla, ki se vsled tega ponesnažijo in pogosto celo obžgo, kljub temu, da se pod kurišča polagajo pred peči in štedil-nike nalašč za to narejene ploščate kovinaste posode in da se tlak obija s ploščino. Kako od pomoči takim in enakim neprilikam, o katerih bi naše gosposidje in kuharice lahko mnogo povedale, to vprašanje je temeljito rešil naš domači obrtnik gos-pod Ivan Meglič, ključavničar v Ljubljani, Prule 6, ki je izumil in konstruiral nove vrste kurilna vrata za peči in štedilnike. Vzorec takih vrat je te dni videti v izložbi tukajšnje trvdke Gričar in Mejač v Prešernovi ulici. — Megličeva kuril-na vrata, ki so patentirana v vseh avstrijskih deželah, se odlikujejo od navadnih v tem, da je pri njih med gorenjo odprtino, kjer se kuri in med predalom za pepel pritrjena posebna priprava — recimo pepelolovilec, po katerem leti pri odpiranju vrat iz-padajoči pepel z ogorki vred ne na tla, ampak nazaj v štedilnik. Poleg te posebnosti imajo Megličeva vrata tudi gibljivo zaklopnico, s katero je mogoče pritik zraka do ognja poljubno uravnjavati. Izumitelj ima na razpolago že več pohvalnih pi-sem. Nabavo teh vrat vsakomur toplo priporočamo.

Salezijanci v Novem mestu. Na binkoštni ponedeljek je zavod Salez-jancev na Rakovniku priredil majni-kov izlet v dolensko metropolo. Iz-letnikov je bilo okrog 180. Imeli so sabo svojo godbo in telovadce. Pred mestno hišo so priredili koncert s telovadbo. Obed so imeli pri Windi-scherju v Kandiji. Drž. železnica jim je dala brezplačno vožnjo. Novome-ščani so gojence prav prijazno spre-jele.

Samomorilko Kočevarico Wolf, ki se je v petek popoldne v novomeškem preiskovalnem zaporu obesila, so v nedeljo popoldne pokopali. Popoldne se je po mestu raznašala vest, da je prošt dr. Elbert prepovedal cerkveni pogreb. O tej zadevi smo se informirali in izvedeli to-le: Govori-ca je nastala vsled tega, ker je gro-bokop za samomorilko izkopal jamo v prvih vrstah pri zadnjem vходу pokopališča. Proti temu so nekateri, ki mislijo, da smrt ne izenači pod rušo vse: bogatstva in reveža, pritožili, češ, da to ne gre, da bi tukja in še samomorilka ležala tam, kjer počivajo domači »boljši« ljudje. Prošt je potem ukazal, naj se za to nesrečnico izkop-lje druga jama. Nesrečnico pa je prošt dal pokopati po svojem vikar-ju, torej ni res, da bi se je ne bilo cerkveno pokopalo.

Iz Radeč pri Zidanem mostu. »Saj imamo tinto!« tako - le samozavestno se je razkoračil naš »vrli« župan v soboto nad sokolskim lepa-kom. Toda tinte je bilo menda odveč in župan je najbrže sam padel v njo, kajti lepak še danes vabi vse zaved-ne Slovence na sokolske dni v Ljub-ljano. Pač je poslal načelniku »Soko-la« po »gmajnskemu juristu« skrupu-can dopis, v katerem mlo in farizejsko vlnudno vprašuje, ne bi li hotel odstraniti lepak vsaj za nedeljo, ker bo sicer običajna trška procesija iz-ostala, češ, lepak je neestetičen in pohujšljiv. No, kar je iskal, je tudi dobil — odgovor namreč, ki mu men-da še danes zapira sapo. Smešno bi bilo, spuščati se glede estetike ali umetnosti in debato s kakim Rižnar-jem, ali s kako že odraslo gospo učiteljico, ki je menda iz same simpatije do viteške postave — toda ne one na lepaku — kar zardela sramu, dasi je sama pomagala pritriditi lepak na hišo. Farizejstvo! Le pomiri se Izrael, saj ni tako hudo!

Lydia Borelli, znamenita umet-nica, je praznovala včeraj v filmu »Ljubezenski spomini na drugega« tudi v kinematografu »Ideal«, kakor vsepovsodi svoj triumf, in je postala naenkrat priljubljena. Igra svojo vlo-gu neprisiljeno in mojstrsko. Umet-nost se izraža posebno v izražanju nežnega občutka, duševne bolesti in v dostojnem vznujanju človeškega značaja. Krasen je končni prizor, akt v pariški gostilni in čarobni prizori Benetk.

Metop. mesečni pregled. Minoli mesec veliki traven je bil hladn in zelo moker. — Opazovanja m. toplo-

meru dajo povprek v Celsijevih stopnjah: Ob sedmih zjutraj 10,3°, ob dveh popoldne 16,8°, ob devetih zvečer 12,6°, tako da znaša srednja zračna toplota tega meseca 13,2°, za 0,7° pod normalom; najvišje, namreč na 25,6°, je prišlo dne 24., najnižje, namreč na 1,0°, dne 4. zjutraj. — Opažovanja na tlakomeru dajo 736 mm kot srednji zračni pritisk tega meseca, za 0,1 mm nad normalom; najvišje, namreč 747,4, je prišlo živo srebro dne 3. zjutraj, najnižje, namreč na 729,9, dne 6. popoldne. — Mokri dni je bilo 18, padlo je pa 184,4 mm dežja; največ, namreč 29,0 mm, dne 13. t. j. dne sv. Servacija. — Vreme je bilo moko in neprijetno; marec, ki je drugače najprijetnejši, je z dežjem zalilo, le maloštevilni so bili dnevi, ob katerih smo mogli občudovati krasoto spomladi. Močen in trajen jugozahodni veter bil bi mogel pretvarjanje od zahoda prihajajočih soparov v dež ustaviti ter lepo vreme napraviti, pa ni ga bilo in deževno vreme se je vlekel kakor dolgotrajna bolezen od dne do dne. Zato se je pa oglasil takoj prve dni močen jugovzhodni veter, najslabši in najzanimljivejši med vetrovi, ter nadvladoval do konca meseca. Vkljub temu je vegetacija v dobrem stanju; jutranja slana, nastopivša začetkoma parkrat, ni bila občutna in tudi trije ledeni možje, znani plašljivci, ji niso nič hudega storili, tako da še zmirom obstoji upanje na dobro leto, če zanprej ne pride kaka uima vmes.

V mestni klavnici je bilo od 17. do 24. maja zaklanih 65 volov, 7 bikov, 14 krav, med temi 4 bivole, 131 prašičev, 147 telet, 18 kostrunov in 116 kozličev. Vpeljalo se je 330 kg mesa, 3 zaklane prašiče, 39 telet in 22 kozličev.

Nesreča. V soboto je v mestni klavnici pri delu padla Elizabeta Jenkova ter si pri padcu zlomila desno roko. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico.

Najdene stvari v času od 29. do 31. maja: hranilnična knjižica ljubljanske kreditne banke; 30 kron v bankovcih; črna denarnica s 27 K 39 vin.; rjava denarnica s 5 K 02 vin. — Izgubljene stvari v času od 29. do 31. maja 1914: majhen bel pes s kratkim repom; rjava denarnica z 12 K 14 vin.; bankovec za 20 K; zlata damska ura z verižico; zavitek belih čipk; zavitek čaplinih peres; denarnica s približno 10 K; 2 zlata damska prstana; svilena bluza modre barve; zlata damska ura.

Našla se je damska ura na pokopališču pri Sv. Križu; dobi se na Sv. Petra cesti št. 17 I. nadstr.

Društvena naznanila.

III. Slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani l. 1914. Seja finančnega odseka se vrši danes v sredo ob 6. zvečer v zvezi s sobi Narodnega doma.

III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani l. 1914. Za zletni fond je daroval g. Fran Berlec v Kandiji 5 kron.

Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj priredilo je na binkoštni ponedeljek veliko pomladansko veselico na vrtu Ciril-Metodove hiše pri Babiču na Dolenjski cesti. Društvu je bilo vreme naklonjeno in je bil obisk naravnost sijajen. Pri prireditvi je svirala pomozna domačjska godba, prodajale so se cvetlice, slaščice, igrače za majhne in odrasle, zlasti pa je ugajala novost, ki jo je društvo vpeljalo na račun znanja računstva obiskovalcev. Seveda se pri tem ne sme pozabiti, da je bilo tudi za telesni dobrobit obiskovalcev najboljše preskrbljeno z dobro jedjo in pijačo. V prvi vrsti gre zahvala za krasno uspešno veselico vrlim narodnim damam, ki so z verno in požrtvovalnostjo stregle zavednemu občinstvu, pa tudi neumornemu delu odbora gre hvala, ker se le-ta ni branil truda in dela, da veselica čim sijajneje uspe. Za plesalce bilo je obilo skrbjeno in so se plesalci in plesalke vrteli pozno v noč. Upati je, da bo agilno društvo poleg lepega moralnega uspeha imelo tudi lep gneten uspeh, kar je v korist knjižnice le želeli.

Izredni občni zbor slov. pevskega društva »Slavec« ob priliki 30letnice obstoja društva. V nedeljo popoldne vršil se je v društveni sobi v Narodnem domu izredni občni zbor v proslavo 30letnice obstoja pevskega društva »Slavec«. — Predsednik g. Ivan Dražil otvoril zborovanje, pozdravi navzoče ter v kratkih besedah razložil namen obnega zbora, ki naj proslavi 30letni obstoj društva. — Nato je v imenu društva Sokol pozdravil društvo g. Bojan Drenik, ki je med živahnim odobravanjem izrazil željo, da bi društvo, ki tako vro deluje že skozi celo vrsto let na pevskem polju, praznovalo tudi svojo 50letnico tako čisto in zdravo, kakor je sedaj in roko v roki s Sokolom delovalo na korist naroda. Nato je

govoril predsednik g. Dražil ter očrtal delovanje društva od ustanovitve l. 1884 po danes. Zlasti je omenjal delovanje društva, ki je bilo za časa ustanovitve društva edino pevsko društvo v Ljubljani in njega procvit za blagor naroda. Spominja se delovanja društva na Kranjskem, pozneje na Štajerskem, Primorskem in Koroškem, nato tudi na Hrvaškem in v zadnjih letih tudi na Češkem, kjer je povsod zelo društvo obilo pohvale in prejelo mnogo čestitk, tako od slovenskih, kakor tudi od tujih skladateljev. Lep uspeh mora društvo zaznamovati zlasti na pevskem polju, zlasti pri prirejanju koncertnih del. S ponosom gleda društvo lahko na minulo dobo 30 let in z istimi lepimi upi gleda tudi v bodočnost. — Nato so se razdelila odlikovanja in sicer za člane, ki so društveni nad 20 let zlate in za člane, ki so društveni nad 10 let srebrne lire, ki jih je izdelal juvelir g. Ljudevit Černe. Odlikovani so bili gg. Matej Oblak, 26 let član, Vehar Ignacij, 17 let član, Mikulinič Rudolf, 17 let član, Zamljen Ivan, 17 let član, Vehar Ivan, 16 let član, Bogataj Ivan, 12 let član, Podražaj Fran, 10 let član društva. Nato so se prebrale brzojavne in pismene čestitke in sicer od skladatelja dr. Antona Schwaba, Hlahola Vinohradskega, od Ustredne Jednote v Pragi, Kola v Zagrebu, Lire v Kamniku, Viena v Varaždinu, Kola v Trstu itd. — Nato je povzel besedo podpredsednik g. Ivan Bogataj, ki je v vnešenih besedah slavil zasluge predsednika g. Iv. Dražila ter mu v imenu društva izročil za 30letno članstvo zlato liro in diplomu. Slavil je g. Dražila kot najmarljivejšega člana, ki predseduje društvu že 23 let. Besedam gospoda podpredsednika je sledil gromovit aplavz. Predsednik g. Dražil se je nato zahvalil za iskazano mu čast, nakar je v imenu pevcev govoril še g. Oblak, nakar je bilo zborovanje zaključeno.

Veselica v proslavo 30letnice obstoja del. pev. društva »Slavec« vršila se je v nedeljo, 31. maja zvečer v veliki dvorani Narodnega doma in v stranskih prostorih. Obisk veselice je bil mnogobrojen ter se je zlasti z zadovoljstvom opazalo, da je godba pešpolka št. 27 pod vodstvom kapelnika pl. Zanetija svirala mnogo slovenskih komadov, kar je med občinstvom vzbudilo splošno zadovoljnost in navdušenje. Pri prireditvi je nastopil tudi pevski zbor ter zapel več lepih koncertnih komadov. Zlasti dobro je uspel srečolov in tudi prodajalke cvetk so storile v obilni meri svojo dolžnost. Sploh je bila cela prireditev zelo animirana ter gre za lep uspeh hvala v prvi vrsti marljivemu odboru in požrtvovalnim narodnim damam. »Slavec« pa si je s to prireditvijo pridobil zopet novih simpatij in pokazal da je tudi v družabnem oziru svoji nalogi kos. Želimo mu tudi v bodoče mnogo sličnih krasnih uspehov, kakor jih je imel v minuli dobi 30letnega njegovega obstoja.

II. shod avstrijskih jugoslovanskih odvetniških in notarskih uradnikov se je vršil v nedeljo, dne 31. maja v »Narodnem domu«. Shod je otvoril gosp. Christof. V predsedstvo so bili izvoljeni gg.: Christof (Ljubljana), Rubčić (Zagreb), Gutsch (Dunaj), Zanožnik (Celje) in Schöner (Celovec), za reditelja gosp. Stopar, za zapisničarja pa gosp. Vode. Po pozdravnih nagovorih gosp. Christofa in tajnika državne organizacije gosp. Gutscha je državni poslanec gosp. Ravnihar pozdravil shod kot šef in kot državni poslanec. Stojec na stališču, da je treba narodu vseh stanov, da je popolen, bo upošteval vedno tudi socialne težnje odvetniških in notarskih uradnikov. Treba je iskati sredstev, da se premoste nasprotstva med stanovi in se približajo drug drugemu. Želi shodu v tem pogledu mnogo uspeha. Iz temeljitega referata gosp. Tavčarja (Ljubljana) moremo posneti le glavne misli. Večina uradniških kategorij, državni, komunalni in tudi nekateri zasebni uradniki so dosegli sprico vedno naraščajoče dragine reguliranje plač. So pa zasebni uradniki, ki tega še niso mogli doseči, med njimi odvetniški in notarski uradniki. Ti zahtevajo sedaj zvišanje svojih dohodkov in minimalne plače. Zasebni uradniki dosegajo v Avstriji povprečno plačo 1400 K, najmanj dve tretjini pa ne dosega niti te plače, tako je zlasti pri teh uradnikih. Plače v posameznih pisarnah tudi močno divergirajo. Izenačenje plač pisarniškemu osebju je lahko izvedljivo, ker opravljajo večji del vsi enako delo. Solicitatorji opravljajo konceptno delo in razlika v kvalifikaciji upravičuje različno plačevanje, toda tudi glede tega je umestna zahteva po plačevanju uradnikov. Minimalne plače naj bi bile sledeče: Vsak uradnik in uradnica po gotovi preizkušnji dobi najmanj 100 K, stenograf najmanj 120 K in vsak solicitor najmanj 200

kron. Uradništvo pa zahteva tudi odškodnino za nadurno delo in nedeljski počitek. V mnogih pisarnah se sklep odvetniške zbornice glede nedeljskega počitka ne upošteva. — Uradništvo samo je mnogo krivo, gledati bi moralo, da izvrši vse delo v uradnih urah, poedini slučaj so seveda izvezti, to pa ne sme postati navada in delo ne sme biti zastoj. Delavni čas naj se zniža na maksimum 6 in pol ur. Uvede naj se uradni čas po angleškem sistemu, t. i. od 8. zjutraj do 2. popoldne, da si vsaj nekateri uradniki lahko poiščejo stranskega zasluzka. Seveda bi se moral prejšnji uradni čas pri sodiščih. Uvede naj pa se za enkrat vsaj ob sobotah in dnevih pred prazniki. Ustanovila naj bi se nadalje lastna bolniška blagajna, nadalje posredovalnica za službe, sklepa naj se kolektivne pogodbe v svrhu določitve minimalnih plač i. dr. Nato navaja govornik, kaj vse se je doseglo v zadnjih letih: starostno zavarovanje in pritegnitev k zakonu o trgovskih nastavljenicah, po novem odvetniškem redu bodo imeli uradniki pravico pri prvih narokih in pri narokih v izvršilnem postopanju substituirati šefe pri sodiščih, kar bo prišlo pri reguliranju plač tudi v poštev. Treba je za uradništvo samonabrazbe, da si pridobi vpliv in ugled, treba je strokovnih tečajev, ki pa jih more vzdržati le močna strokovna organizacija. Končal je svoj temeljiti referat s pozivom, da naj se oklenejo vsi odvetniški in notarski kandidati svoje organizacije. Govoril je nato gosp. Gutsch (Dunaj) o pomenu organizacije in o njenem ojačenju, o njenih uspehih in njenih nalogah v bodočnosti, zlasti tudi o podporah brezposelnim. Gosp. Rubčić (Zagreb) je slikal delovanje hrvatske organizacije ter prinesel njene pozdrave, nakar je po kratkem pozivu na skupno delovanje s strani gosp. Vojske zaključil predsednik gosp. Christof shod. — Po shodu se je vršil v restavraciji »Narodnega doma« dobro obiskan banket, ki so se ga udeležili s svojimi ljubljanskimi tovariši vsi vnjanji gosti. Banket je vzorno aranžiral restavratorek gosp. Kržišnik, ki je poskrbel tudi za izredno dobro kapljico. Pri banketu so se izrekle mnoge krepke napitnice, tako je napil g. Christof tovarišu Gutschu, g. Gutsch vsem slovenskim kolegom, g. Tavčar zunanjim udeležencem, g. Rubčić v imenu kolegov iz Zagreba tovarišu Christofu, g. Zanožnik referentu Tavčarju in odboru, podajajoč potrebo jugoslovanske organizacije, g. Gutsch časopisju in g. Christof zastopnicam ženstva, ki so dobile, kakor zunanji udeleženci, lepe šopke.

Iz odbora Slov. deželne gasilske zveze na Kranjskem. Občni zbor zveze je preložen od 7. junija na 28. junij in sicer na Vič, kjer praznuje ondotno gasilno društvo 40letnico obstanka. Pričetek obnega zbora ob 10. popoldne z dnevnim redom, objavljenim v 1. številki letošnjega »Gasilca«. — Odbor.

Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju ima svoj III. redni občni zbor v restavraciji Kudlaček »Budweiser Bierhalle« IV. okraj Schleifmühlgasse 6, dne 6. junija t. i. točno ob 6. zvečer. Dnevni red običajen. Slovenski gostje dobrodošli!

Slov. akad. športni klub »Mahan« na Dunaju naznanja, da se vrši njegov II. redni občni zbor v poletnem tečaju dne 6. junija ob 8. zvečer v restavraciji »Hammerlinghof« (Dunaj VIII. Hammerlingplatz) z običajnim redom. Prijatelji društva dobrodošli!

Slovensko akademsko društvo »Adrija« v Pragi nas prosi objaviti sledečo izjavo: V nekaterih slovenskih časopisih se je pred časom pojavilo poročilo, da je slovensko akademsko društvo »Adrija« v Pragi nehalo obstojati. Ker je odbor društva dobil od raznih strani vprašanja o tej zadevi, na drugi strani pa so se pojavili glasovi nesoglasja s takšnim korakom »Adrije«, bodi v pojasnilo sledeče: »Adrija« se je izrazila, ravnotako kakor ostala jugoslovanska akademika društva v Pragi, za skupno jugoslovansko akademsko društvo; tozadevni sklep se je sprejel na enem rednih občnih zborov »Adrije«, s pristavkom, da »Adrija« preneha izhajati takrat, kadar se izreče za to tudi eksekutiva (visokoločna in starejšinska). Ker se pa kaj podobnega dosedaj še ni zgodilo, še »Adrija« obstoja kot samostojno društvo na skupnem stanovanju jugoslovanskih akademskih društev. Smo privrženci jugoslovanskega gibanja v takšni meri, kakor nam to dopušča program narodnega radikalnega dijaštva, prepričani, da je jugoslovanska ideja široke važnosti, da zasluži resnega premišljevanja.

Slovenci in Slovenke! Ne zahtevajte sv. Cirila in Metoda.

Književnost.

— »Slovenski pravnik« ima v 5. številki sledečo vsebino: 1. Dr. Metod Dolenc: Dokle veljaj pristojnost za kazenske zadeve radi zveznosti? — 2. Dr. Fran Goršič: Napake izročilnih pogodb. (Pride še.) — 3. Iz pravosodne prakse. A. Civilno pravo: a) Je-li tužitelj dužan, da pristupi na ročište urečeno uslijed podignuča prigovora protiv platežnog naloga, premda iz dostavnice proizlazi, da je več platežni nalog postao pravomoćnim? b) K uporabi § 9. izvršilnega reda. c) Kadar je bila dogovorjena pogodba na dobavo blaga v svrhu nadaljnjega razpečavanja na odpoklic s strani kupca do gotovega roka, se pogodba ne razveljavlja po sebi vsled zamujenega roka za odpoklic. B. Kazensko pravo: a) Za dejanski stan goljufije ne zadošča storilec namen, da bi napravil premoženje koga drugega v nevarnost; treba je izrazitega oškodovalnega namena. b) Pojma »izselitev« in »izseljenec« v zmislu izseljeniškega zakona z dne 21. januarja 1897 drž. zak. št. 27. c) Določba § 395 k. pr. r. ne velja za določitev zastopniških stroškov v razmerju med strankinim zastopnikom in njegovim namestnikom; tudi ni izreči v sklepu dajatvenega roka in zapretili prisilne izvršbe. d) Določbe § 320 črka e k. z. glede lažnjivih navedb v zglasilnici se nanašajo tudi na razpredelek: »spremstvo«. (Odločba vrhovnega in kasacijskega dvora od 20. januarja 1914 opr. št. Kr III 2/14. 4. Izpred upravnega sodišča: a) Javnost postopov. b) V slovenskem delu Koroške se morajo vsi razglasiti, ki se tičejo občinskih in drugih volitev, kakor tudi vsa občanom namenjena naznanila, objaviti v javnim razglasom v slovenskem jeziku. 5. Književna

— »Veda« ima v št. 3. naslednjo vsebino: Vladimir Knaflič: Quieta non moveat? Bogumil Vošnjak: Studija k problemu jugoslovanske narodne misli; Milko Brezigar: Razvoj konjunktura in depresije v Avstriji; F. X. Zimmermann: Nova pisma Matije Zhopa; Dragotin Lončar: Iz literarne zapuščine dr. Janeza Serneca; A. Novak: Češka literatura v novem stoletju; Zober: Kraigherjev roman; Saša Santel: O muziki barv; Ivan Koštal: Janko, O pravku slovenskemu; Nagy: B. Vodnik, Povijest hrvatske književnosti; B. Vošnjak: Oest. Zeitschrift für off. Recht; Fr. Goršič: O prisegi brezvercev; K. Ozvald: Koedukacija v ameriških šolah; Psihologija v službi pravosodja; J. V.: Glose; A. Ogris: Iz ekonomskega slovstva; M. Brezigar: Žižek, Statistical Averages; J. V.: Mortalnost in morbilnost; Narodna statistika; D. Lončar: Gruđen, Zgodovina III.; Ivan Koštal: Slovenska osebnost imena iz 12. stoletja; G. Vošnjak: Masarykova knjiga o Rusiji; B. Zarnik: Pro domo k »Bistvu življenja«; Anton Drmota; Jovan Skerlić; Koštal: Archiv; Viesnik Staroslov. Akad.

Razgled po slovanskem svetu.

— Povratek galipolskih Srbov na Kosovo. Pred 500 leti so Turki vneli mnogo Srbov ter jih izgnali v razna mesta, daleč od njihove domovine. Tako so bili ustanovljeni dve srbski vasi ob Dardanelih. Ti Srbi so ohranili tradicijo o stari domovini, jezik in običaje. Zda se vračajo ti Srbi v staro domovino. Srbska vlada jim je dala zemljišča na Kosovu.

— Po smrti I. Skerlića. Umrli veliki slovanski učenjak, Srb, profesor I. Skerlić je umrl reven. Lastniki »Srbskega književnega glasnika«, čegar urednik je bil pokojnik, so darovali njegovi hčeri 10.000 dinarjev. Poslanci vseh strank so predložili skupščini predlog, naj vlada da v vsakoletni proračun gotovo kvoto, ki se naj izplačuje pokojnikovi vdovi kot častni dar, ker je pokojnika zelo majhna. Profesor Skerlić namreč ni služil dolgo.

— Spominska plošča I. I. Kraszewskemu v San Remu. Na hiši v San Remu, v kateri je neposredno pred svojo smrtjo bival poljski pisatelj Jos. Ignacy Kraszewski, je bila odkrita spominska plošča s poljskim napisom: »Tu mieszkiał Józef Ignacy Kraszewski. Ur. 1812, um. 1887.« Nad tem napisom je medaljon s pesnikovo doprso sliko.

— Shod poljskih zgodovinarjev je projektiran za velikonočne praznike leta 1915. v Lvovu. Poslednji shod poljskih zgodovinarjev je bil pred štirinajstimi leti v Krakovu.

— Dr. Jan Petrikovich umrl. V Turčanskem Sv. Martinu je umrl priznani slovaški narodni delavec zdravnik dr. Jan Petrikovich. Umrli je bil podpredsednik »Muzealne slovenskega spočenosti.« Temu mestu se je moral leta 1908. odpovedati na ukaz ogrske vlade. Za muzej v Tur-

čanskem Sv. Martinu si je pridobil velikih zaslug. Svoje folkloristične, arheološke in botanične članke je objavjal v glasilu spočenosti. Izdal je mnogo popularnih zdravniških spisov. Umrli je v 58. letu.

— Jubilej. Dne 15. in 16. julija slavi varaždinsko gasilstvo svojo 50letnico. Slavnosti se udeležijo 2000 hrvatskih gasilcev in deputacije čeških, srbskih in slovenskih gasilcev. Povodoma te slavnosti prireda razstavo slovenskega gasilstva.

— Bolgari in Poljaki. Na prošnjo bolgarske mladine pride v Sofijo mlada poljska pesnica z Litvinskega Nora Walicka - Bucewiczowa, ki bo predavala o Poljskem, da se mlado Bolgarsko seznani s poljsko kulturo.

— Narodno obrambno delo na Moravskem. »Narodni jednota pro jiožozápadní Moravu« je imela dne 28. maja svoj redni občni zbor v Brnu. Društvo šteje 551 podružnic in 27.784 članov, od katerih je 3645 žensk. V minulemu letu je pristopilo 1479 novih članov. »Olomucká národní jednota pro severní Moravu« šteje 36.916 članov v 470 podružnicah. Dohodki brnske narodne jednote so znašali v minulemu letu 236.373 kron 83 vin., izdatki 199.744 K 26 v. Jednota je priredila 1078 predavanj ter razvila naravnost ogromno delo na gospodarskem polju. Tudi v šolstvu deluje vzgledno. Razen podpor šolam na narodnostnih mejah, vzdržuje meščansko šolo v Dolnih Kounicích, ljudske šole v Zeleticích, Hustopečích, Komárově in Miroslavi, gospodinjke šole v Jundrovi, Novém Lískovci in Hustopečích. Kreditni zavod narodne jednote se je iz majhnih začetkov jako lepo razvil. Šteje 494 deleževnikov, ki imajo 1295 deležev, ki reprezentirajo 64.789 K 50 vin. Vkladov je bilo 1. januarja 1914 1.025.428 K 91 vin., posojil 802.546 K 53 vin., promet je znašal 7.274.530 K 22 vin., čisti dobiček pa 4920 K 53 v. Od tega so dali večji del narodni jednoti. Jednota zbira tudi fond za podpiranje revne šolske mladine in je ustanovila društvo za podpiranje dijaškega potovanja, ki prireja dijaška manjšinska potovanja po jugozahodnem Moravskem.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Ker ni dobil predjuma, razburil se je nad svojim gospodarjem Janez Kokalj, delavec v Zagorju. Gospodar mu je namreč pripomnil, da naj takrat pride, kadar bode trezen. Tedaj je pa začel obtoženec razsajati in prokrijati. Ker je bil obdolženec tudi nasilen, je bil po orožnikih aretiran. Tedaj je izbil orožnikom pokrivala z glave, suval z rokama in nogama proti njim, tako, da sta ga komaj uklenila. Med potjo v zapor je Kokalj pobegnil, a je bil kmalo prijet. Obdolženec, ki krivde ne taji, je bil obsojen na 6 mesecev težke ječe.

Hudoben starec Valentin Boh, 65 let stari užitkar v Podpeči, je bil večkrat kaznovan radi pobojev, sploh je zelo na slabem glasu. Bil je zaposlen pri Antonu Kržiču, posestniku iz Rakitne, za čolnarja, da je prevahal drva po Ljubljani in Ljubljano; ker je pa bil prevelik pijanec, ga je gospodar odslovil in mesto njega vzel za čolnarja Jožefa Smuka. To je pa Boha silno jezilo, grozil je, da bo Keržiču »nekaž naredil«, glede Smuka se je pa pridušil, da bo prejel krknil kakor čoln vozil. Zvečer 17. marca t. l. je pa Boh z dvema naložen in z verigo dobro privezan Kržičev čoln spustil po Ljubljani. Čoln je obvisel na jazu pri Fuzinah. Če bi ne bilo na čolnu naloženih drv, in če bi ga ne bil lastnik takoj domu spravil, bi se bil drugi dan, ko je voda narasla prekucnil čez Fuzinski jez in se razdrobil, a vzlic temu ima lastnik 162 K škode. Posebno jezen je bil na Janeza Petelina in Franceta Stularja, ker sta ga ovadila orožnikom. Ko je prišel v Lukmanovo gostilno, je takoj prašal kje je Petelin, v tem je pa zagledal Stularja, katerega se je takoj lotil. Med ruvanjem mu je pa padel odprti nož iz žepa, s katerim je mislil Stularja poškodovati. To je bil tudi povod, da so ga navzoči potisnili iz gostilne. Obdolženec je ujezen vsled tega vrgel 1 kilo težak kamen v gostilniško okno, potem pa še enega težjega v drugo okno. Boh, ki svoje dejanje priznava ter se s pijanostjo izgovorja, je bil obsojen na 8 mesecev težke ječe.

Pri zadetega se je čutil. Usnjarski pomočnik Jožef Rupnik in Idrji je prišel v družbi tovariših in tovarišic iz Kogojeve gostilne. Rekel jim je: »Otroci moji, ali gremo v kavarno, ali domov spat.« Slučajno mimo prišel Janez Gnezda, delavec je te besede nase obrnil in stavil Rupnika na odgovor, vnel se je med njima prepri, tekoma katerega ga je Gnezda z močnim odprtim nožem v prsa sunil, a ga le slučajno lahko poškodoval. Obdolženec, ki dejanje priznava, je bil obsojen na 6 tednov zapora.

Izpred okrožnega sodišča v Novem mestu.

Obravnava proti Martinu Roglju.

Z ozirom na poročilo o obravnavi proti M. Roglju nas prosi g. dr. Buh, da priobčimo to-le njegovo izjavo:

Obravnava proti Martinu Roglju, ki je pred 40 leti umoril svojega brata, se je končala tako, da je sodni dvor sklenil obtoženca izročiti psihijskemu-kriminalistom, kateri naj preišče njegovo duševno stanje.

To se je zgodilo zato, ker sem bil podpisani kot drugi sodni izvedenec mnenja, da tedanja nenormalnost obtoženca ni nemogoča. To svoje mnenje sem po informacijah, ki sem jih dobil izključno pri obravnavi (sves slučaj mi je bil poprej docela neznan) izrekel popolnoma premišljeno in po svoji vesti; za to sem bil pač k razpravi pozvan, in to je bila moja zadržana dolžnost.

Vaš poročevalec — zakaj se vendar ne podpisate? — pa se čudi, da se je obravnava proti Martinu Roglju na ta način končala, t. j. premila in odložila dotlej, da se izreko o obtoženi psihiatri. V št. 119 z dne 27. maja pravi, da se je razprava »za enkrat končala z nepričakovanim uspehom.« In to svoje čudenje — se zdi, da razteza na mojo zdravniško izjavo. V št. 121 z dne 29. maja piše: »S tem slučajem se bodo po zaslugi enega zdravniškega izvedenca (t. j. mene) morali pečati najznamenitejši vsi čaki kriminalistične psihiatrije« — in niže doli: »Drugi izvedenec dr. Buh pa je dal na isto vprašanje (o duševnem stanju obtoženca) ob času dejanja odgovor, ki je naravnost presenetil vso sodno dvorano« — in k sklepu: »Na tem stališču vztraja dr. Buh tudi nasproti vsem opozoritvam od strani predsednika in državnega pravdnika.«

Iz teh stavkov, branih zlasti v kontekstu celega poročila, zveni nekak čuden ton, kakor nekakšna animoznost do moje osebe. Skoraj se zdi, kakor da poročevalcu moje izvedniško zdravniško mnenje ni bilo po volji. Ali se motim, če imam tak vtisk ali ne? Lahko da se motim. Če pa se ne, dovolite, gospod dopisnik, da vas vprašam: Zakaj vendar bi bila moja izjava presenetila celo sodno dvorano? Ali nisem bil klican kot zdravnik-izvedenec, ki naj izreka svoja mnenja po svojem najboljšem prepričanju? Ali mislite, da sodna dvorana ne ve spoštovati moje službene dolžnosti? — In zakaj ne bi bil jaz smel vztrajati pri svoji izjavi? Ali je bila moja izjava nestrokovna? Ali pristranska? Ali kakaj naj bi bila manj porabna kakor katera druga? Ali sem storil komu krivico s tem, če sem predlagal, naj se zadeva ugotovi po priznanih strokovnjakih?

Az bi res rad, da gospod dopisnik pojasnite svoje lastno čudenje in ono presenečenje cele sodne dvorane, o katerem poročate, sicer — oprostite — se mi bo še bolj zdelo, da ste dali svojemu poročilu (»Kako je luna katoliškega Kajna iz Pekla rešila vešal«) zato tak naslov, da posvedočite z njim objektivnost svojega poročevanja — in da ste moje besede o pobožnosti obtoženca zato tako debelo počrtali, da bi se nepobarvanosti vašega poročila po pravici čutil jaz in še marsikdo.

Rudolfovo-Kandija, 31. maja 1914.

Dr. Jos. Buh.

Razne stvari.

* **Sufragetke.** Iz Londona poročajo: Cerkev v Wargrave na Themsi je v soboto ponoči zgorela. Zažgale so sufragetke.

* **Nesreča v premogokopu.** Iz Petrograda poročajo: V premogokopu Lidia južnoruske dniperske metalurgijske družbe je en rov v ognju. Delavce, ki so v rovu, je nemogoče rešiti. Mnogo rudarjev je najbrže že mrtvih.

* **Katastrofa parnika „Empress of Ireland“.** Iz zadnjih poročil je razvidno, da je bilo na krovu parnika „Empress of Ireland“ 1467 oseb. Od teh se je rešilo 444 oseb. Smrtno ponesrečilo se je torej 1023 oseb.

* **Poplave na Ruskem.** Iz Plznja poročajo: 1. t. m. se je pri večernem brzovlaku, ki vozi med Prago in Plznjem na postaji Holoubkau pripetila težka nesreča. Dva vagona sta skočila s tira. 39 oseb je bilo lahko poškodovanih, dve osebi pa težko.

* **Grofica Tiepolo oproščena.** Po večtedenski razpravi je bila snoti končana razprava proti grofici Tiepolo, ki je bila obtožena, da je umorila oficirskega slugo Polimantija. Porotniki so potrdili vprašanje, je-li storila obtožena svoj čin v silobranu, na kar je sodni dvor oprostil grofico.

* **Rodbinska tragedija.** Iz Bero-lina poročajo: V Friedenau je policijski zdravnik Welsch, ker se je bal, da bo zblaznel, zastrupil svojo sedemletno hčerko z bomboni, ki so bili namočeni s ciankaliem. Starejša hči ni hotela zavzeti bonbonov. Nato je Welsch samega sebe zastrupil.

* **Nesrečna ljubezen.** Iz Crnovic poročajo: V Podwoczyki je imel trgovski učitelj Gmell s svojo dvanajsetletno učenko Klaro Rand ljubavno razmerje, kateremu so starši deklice zaradi njene starosti zelo nasprotovali. Gmell je odpeljal deklico in oba sta se postavila na železniški tir, na kar je Gmell ustrelil deklico in sebe.

* **Rešeni Avstrijci s parnika „Empress of Ireland“.** Canadian-Pacific družba objavlja seznam rešenih pasazirjev tretjega razreda parnika „Empress of Ireland“. Med temi jih je 21 iz Avstro-Ogrske in sicer iz Krakova 4, iz Tarnopola 1, iz Crnovic 6, iz Budimpešte 2, iz Temešvara 2, iz Segedina 1, iz Košic 1, iz Silleina 3, iz Zagreba 1.

* **Moderno mesto.** V Lyonu so 24. t. m. slavnostno otvorili ob navzočnosti predsednika republike Poincarreja »Mednarodno mestno razstavo« (Exposition internationale urbaine). Razstava zavzema kompleks 5 hektarjev in je namenjena v poslopih, ki so veljali 14 milijonov frankov. Ta razstava je prva razstava te vrste in naj služi v pouk onim, katerim je poverjena uprava mest, da se pouče, na kakšnih temeljih naj se zgradi moderno mesto. Pri zgradbi novih modernih mest si ne smemo predstavljati mest, o kakoršnih sanjajo filozofi, pesniki in teologi, marveč mesta, ki naj služijo razvoju prebivalstva v bodoče. Lyonska razstava je prvi praktični poskus, pokazati mestnim očetom, kako naj postopajo pri raznih važnih vprašanjih, ki se tičejo zgradbe in izpopolnitve mest.

* **Moderna pripovedka.** V holandskem Haagu je živel pred 25 leti reven pismonoša, ki se je imenoval Sneeders. Cele dneve od jutraj do večera je bil na cesti ter hodil iz nadstropja v nadstropje. In ko je končal svoje trudapolno delo, ni iskal zabav, ni hodil v gostilne in ni tratil svojega prostega časa, ki mu ga je preostajalo zelo malo. Komaj je obesil na kljuko svoje breme, je hitel domov, sedel za mizo ter imel edino skrb, da se je učil in učil. Sosedje so ga imeli za čudaka, toda pismonoše se ni brigal za to. Začel se je sam učiti latin-ski in šlo mu je zelo, zelo težko. Ko se mu je zdelo, da že zna, je vzel k sebi na stanovanje mladega dijaka. In prepričal se je, da mnogo stvari v knjigah ni razumel, da ne zna dobro izgovarjati in da si je marsikaj slabo razlagal. Toda dal se je poučiti od dijaka. Učil se je od njega in polagoma se je začel učiti še ostalih predmetov iz latinskih šol. Seznanil se je tudi z drugimi dijaki, vabil jih na navadne zabavne večere k sebi, izposojeval si od njih knjige in končno je začel tudi znanstveno delovati. Posvetil se je statistiki in socialnim vedam. Tupa-tam je ponudil kakemu časopisu svoje članke, ki so mu jih natisnili. Pred leti je izdal knjigo, do danes pa celo vrsto knjig, ki jih je javnost vedno z večjo pohvalo sprejemala. Zdaj pa je holandska vlada zasebnega učenjaka, ki je do tega časa ostal pismonoša ter nosil pisma po hišah, brez vseh predsodkov imenovala za univerzitetnega profesorja. Tako je iz navadnega pismonoše Sneeders postal brez protekcij, brez šol in brez doktorata sedanjí visokolski učitelj in splošno uvaževani učenjak profesor Sneeders.

* **Vzrok glavobola** je pogosto iskati v pri prepočasnem telesnem odvajanju. Treba je temeljno zelo primerno pobijati. Pri tem pride v prvi vrsti na to, da je sredstvo, ki ga izberemo, brez dražilnih snovi in tudi pri trajni rabi ne odreče. V čisto prirodni »Franc Jožefovi« grenčici imamo že dolgo preizkušeno zdravilno sredstvo, ki tem zahtevam popolnoma odgovarja. Dr. Cesare Colucci, profesor za živčne bolezni na kralji vseučilišču v Neaplju pravi, da je pri prikaznih, ki izhajajo iz samozastupitve želodčnega črevesnega kanala, Franc Jožefova voda se doslej izkazala vedno za srečno izbrano odvajilo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Telefonska in brzojavna poročila.

Boj za tržaško ravnateljsko mesto državne železnice.

Dunaj, 3. junija. Z ozirom na aktualno vprašanje imenovanja novega ravnatelja tržaškega državnega železniškega ravnateljstva je včeraj intenzivno delala deputacija nemškega Volkrata pri železniškem ministru.

baronu Forstnerju v prilog imenovanja Nemca na to mesto. Deputacija je izjavila, da podpirajo tozadevno nemško zahtevo tudi Italijani in so opozorili ministra tudi na tozadevni četrtkov članek tržaškega »Piccola«. Minister Forstner si je dal še tekom popoldneva predložiti prevod imenovanega »Piccolo« članka, na kar je izjavil deputaciji: »Sedaj je vse v redu.« Minister Forstner, ki je znan kot zagrižen nemški nacionalec, je potem še opozoril nemško deputacijo, naj se drže Nemci tudi v bodoče strogo skupnosti in zveze z Italijani, češ da je le na ta način mogoče odbiti zahteve Jugoslovanov.

Finančni zakon za leto 1914/15.

Dunaj, 3. junija. Vlada je poslala včeraj poslanski zbornici načrt finančnega zakona za leto 1914/15, v upanju, da se bo mogel državni zbor v doglednem času zopet sestati. Načrt obsega celo leto od 1. julija 1914 do 30. junija 1915 ter obsega 3.460.726.156 kron izdatkov in 3.460.987.902 K dohodkov, torej za 318.545.014 K več izdatkov in za 318.496.363 K več dohodkov kakor leta 1913. Razredna loterija nese državi okroglo 14 milijonov kron. Do-hodninski davek je za 367 milijonov kron večji, davek na žganje za 359 milijonov. Odkazi kronovinam iz direktnih davkov so narasli za 65 milijonov, iz davka na žganje za 33 milijonov proti letu 1913. Direktni davki so narasli za 502 milijona, užitnine za 458, kolki, takse i. dr. za 85, davek na vozne listke za 2 in carina za 97 milijona kron. Monopoli (tobak, sol, loterija, razredna loterija) kažejo za 917 milijona več dohodkov, državne železnice za 223, pošta in br-zojav za 209, druga podjetja za 28 milijona kron več. Skupaj je za 2506 milijona kron več dohodkov kakor l. 1913. Izdatkov pa ima finančno ministrstvo za 1397 milijona več, od česar odpade na izvedbo službene pragmatike 30, na odkaze deželam 40 in na razredno loterijo 538 milijona kron. Trgovsko ministrstvo potrebuje za 300.000 K več. Načrt zahteva kreditne operacije v skupnem znesku 2228 milijonov in sicer 120 milijonov za železnice in 1028 milijona za specialne kredite vojske in mornarice.

Avdijske.

Dunaj, 3. junija. Cesar je sprejel danes ob pol 9. dopoldne prestolou-slednika v posebni dolgi avdijski. Takoj nato je cesar sprejel mornariškega poveljnika admirala Hausa, ki je cesarju poročal o važnih mornariških zadevah.

Češko - nemška pravna pogajanja.

Dunaj, 3. junija. Predsednik zbornice dr. Sylvester dospe danes na Dunaj, da pripravi vse za neobvezna pogajanja, ki se prično jutri. Namestnik knez Thun se pogajanj ne bo udeležil. Zastopnik češko-radikalnih poslancev bo navzoč, kakor hitro pa bo stopil ministrski predsednik v dvorano, bo odšel.

Praga, 3. junija. Predsedstvo izvrševalnega odbora češke statopravne stranke je sklenilo odkloniti povabilo k pravnim pogajanjem. Stranka zahteva, da se prej razpiše-jolovite v češki deželni zbor, deželni zbor skliče in konstituira, da se deželni odbor sestavi in da se izvede demokratična volilna reforma.

Praga, 3. junija. Podpredsednik zbornice Želársky je izjavil, da se bo v kratkem odtegnil političnemu življenju in odločil tudi svoj državno-zborski mandat.

Praga, 3. junija. O uspehu češko-nemških pravnih pogajanj sodijo češki listi zelo pesimistično. »Narodni Listy« poročajo, da je grof Stürgkh cesarju že sporočil, da ni pričakovati od pogajanj nobenega uspeha. Cesar je baje pooblastil Stürgkha, da naj v tem slučaju ukrene vse nadaljne korake, ki bodo potrebni. Smatra se, da ima to veljati kot pooblastilo, da pred vsem izvrši proračun s pomočjo § 14.

Proti klerikalizmu v Dalmaciji.

Split, 3. junija. Včeraj se je vršila tu konferenca hrvatske napredne (Smoldakove) in hrvatske narodne (Biankinijeve) stranke. Sklenjena je bila kooperacija z ozirom na boj vseh narodnih elementov proti klerikalizmu. Stranki sta se dogovorili revidirati strankarske programe in izločiti iz njih vse one točke, ki onemogočajo složno in solidarno postopanje obeh narodnih strank.

Romunska propaganda na Ogrskem.

Budimpešta, 3. junija. Romunska nacionalistična stranka je imela v nedeljo v Gyulu Fehervaru velik shod, katerega se je udeležilo do 5000 ljudi. Ko je poslanec Vlad začel napadati ogrski parlament, je vladni zastopnik zborovanje razpustil. Orožništvo je aretiralo več romunskih vojakov, ki so se bili shoda udeležili, med njimi tudi nekoga rezervnega častnika.

Železniška nesreča.

Osijek, 3. junija. Pred postajo Vinkovce sta trčila danes ponoči dva tovorna vlaka. Ena lokomotiva in 4 vagoni so razbiti. Ostali vagoni so se globoko zarili v zemljo. Škoda znaša četrtilijona kron. Človeških žrtev ni bilo.

Mostarski občinski svet.

Mostar, 3. junija. Iz občinskega odbora so izstopili vsi srbski občinski svetniki v znak protesta proti postopanju Muzlimanov, katerim se je pridružil tudi župan Mujaga Komadina. Izstop je v zvezi s častniško afero in z afero dijakov.

Grof Witte.

Pariz, 3. junija. »Temps« odkrito napada grofa Witteja ter ga dolži, da je pristaš Nemčije, ki bi mogel na kr-milu ruske vlade zelo škodovati Francoski in tripelententi.

Vstaja v Ulstru.

London, 3. junija. Voditelj ulstr-skih vstaveš sir Carson je napovedal v nekem govoru v Belfastu, da bo meščanska vojna na Irskem v najkrajšem času izbruhnila.

Mehika.

New York, 3. junija. Mehikanski delegati, ki se pogajajo ob Niagari o miru, so v imenu Huerte izjavili, da je ta pripravljen odstopiti čim bo za-sigurana pacifikacija Mehike.

New York, 3. junija. V Mehiki vlada vedno večja anarhija. Na tiso-če ljudi je zopet pribežalo v Vera-cruz. V nekaterih mestih vlada lako-ta. Vstasi so dobili zopet nekaj bitk ter postrelili celo vrsto odličnih vlad-nih častnikov.

Bombni atentat.

Washington, 3. junija. V depar-tementu poljedelskega ministrstva so našli včeraj bombo z netilno vrvico, ki je že tlela. Bombo so še pravočas-no odstranili. Poskušen je bil atentat na državnega tajnika Houstona.

Dogodki na Balkanu.

REVOLUCIJA V ALBANIJI.

Holandski podčastniki.

Amsterdam, 3. junija. Major Sluys je dospel baje v posebni misli-ji v Amsterdam. Rekrutira naj holandske podčastnike za albansko orožništvo.

Položaj kneza.

Drač, 3. junija. Iz Matija je do-spel sem Abduraman, odposlan od Ahmed bega, da sporoči knezu vda-nost Ahmed bega in mu sporoči, da ima zbranih 2000 mož, ki čakajo na kneževa povelja.

Rim, 3. junija. Knez je spoznal obupni položaj, v katerem se nahaja in se je začel pogajati z velesilami, da se preloži rezidenca iz Drača v Skader.

Avstrijske ladje.

Dunaj, 3. junija. Avstrijska drea-dnoughtska eskadra bo dospela jutri izpred Drača v dalmatinske vode.

Drač, 3. junija. Knez je včeraj sprejel poveljnika in častnike avstrijske dreadnoughtske eskadre.

Vstasi.

Dunaj, 3. junija. Iz Drača poro-čajo, da stoje vstasi 5 km pred Drač-om, vendar je smatrati položaj za izboljšan. Na jugu in severu se ogla-šajo čete, ki so pripravljene, boriti se za kneza.

Dunaj, 3. junija. Iz Drača poro-čajo uradno, da so vstasi po kratkem boju zasedli mesto Krujo. Orožniki, ki jih je bilo 55 mož, so se zaprli v trdnjavo, vstasi pa so jim odrezali vodovod, vsled česar so se morali vdodati. Vstasi so 30 orožnikov izpu-stili ter jih pustili nemoteno v Drač.

Pogajanja.

Drač, 3. junija. Mednarodna kon-trolna komisija, ki je prvotno odložila pogajanja, je danes odpotovala v Šjak.

Srbski poslaniki.

Belgrad, 3. junija. Kabinetni taj-nik kralja Dragomir Janković je imenovan za poslanika v Berlinu; bukareški poslanik Mihael Ristić za poslanika v Rimu; cetinjski poslanik dr. Mihael Gavrilović za poslanika v Bukarešti in tajnik poslanstva v Ri-mu Ljubomir Mihaelović za poslani-ka na Cetinju.

Srbska ministrska kriza.

Belgrad, 3. junija. Kralj je demi-sijo Pasicevega kabineta sprejel ter pozval k sebi predsednika skupščine Andra Nikolića, da se posvetuje z njim o rešitvi krize. Opozicijsalni krogi trde, da je gotovo, da bodo združeni opozicijski prevzeli mi-nistrstvo in vodili volitve.

Boji med Srbi in Bolgari.

Belgrad, 3. junija. Včeraj je pri-šlo med srbsko obmejno stražo pri carinski stražnici Visoki Rajani in bolgarsko mejno stražo do krvavega boja. Bolgari so napadli Srbe, ki niso bili tako močni. Izid boja ni znan.

Romunska in Rusija.

Bukarešta, 3. junija. Baje pride Sazonov v spremstvu bivšega ruske-ga ministrskega predsednika grofa

Witteja v Bukarešto. Princ Karel, ki se mudi sedaj v Berlinu, dospe tudi k sprejemu ruskega carja na Ro-munsko. Zatrjuje se, da se bo izvršila ob tej priliki zaroka princa z naj-starejšo carjevo hčerko.

Turčija.

Carigrad, 3. junija. V motivnem poročilu k proračunu se poudarja, da se morajo izdatki glede na ogromne izdatke za časa vojne skriti na mi-nimum. Kljub naraščanju dohodkov, namreč ni bilo mogoče ustvariti rav-notežja pri dohodkih in izdatkih. V poročilu se dalje izraža upanje, da bodo vsled sklepa pariške finančne komisije prevzele razne države del turškega državnega dolga in se bodo na ta način znižali izdatki za približno en milijon funtov. Upati je, da bodo finance na ta način prišle pri-hodnje leto v ravnotežje. Poročilo nadalje razlaga razne finančne ope-racije, ki so se izvršile v minulih dveh letih.

Turčija in Grška.

Carigrad, 3. junija. Notranji mi-nister Talaat beg se je izrazil na-pram nekemu poročevalcu grškega lista »Patris«, da bo turška vlada energično nastopila napram stališču Grkov v Traciji. Tudi bo odposlala preiskovalno komisijo v odrinski in čatalški okraj, da se odstranijo vsi nedostatk. Obisk notranjega mini-stra v Bukarešti je napravil nanj ja-ko zadovoljiv vtisk. Končna rešitev vprašanja Egejskih otokov se bo še našla, odločno pa dementira vest, da bi se Turčija podvrgla izreku romun-skega kralja v tem vprašanju.

Gospodarstvo.

— **Ljubljanska kreditna banka.** V mesecu maju vložilo se je na knji-žice in na tekoči račun K 2.788.635-36 dvignilo pa K 3.349.15-59. Stanje kon-cem aprila K 18.818.154-57.

— **Mestna hranilnica v Kamni-ku.** V mesecu maju 1914 je 181 strank vložilo K 58.095-81, 166 strank dvig-nilo K 59.784-63, 4 strankam izplačalo hip. posojil K 5.600-—. Stanje hranil-nih vlog K 2.148.606-90, stanje hip. posojil 1.601.381-10. Denarni promet v maju 288.800-85.

— **Mestna hranilnica v Novem mestu.** V mesecu maju 1914 je 272 strank vložilo K 126.499-26, 200 strank dvignilo K 142.310-98, 3 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 4400 K. Stanje vlog K 3.591.722-86. Denarni promet 668.015-24. Vseh strank je bilo 1178.

— **Obrestna mera.** Generalni svet avstro-ogrske banke je imel 28. t. m. sejo, na kateri je generalni tajnik izjavil, da ni nikakoršnega po-voda za izpremembo diskonta.

— **Železnica Niš-Pristina.** Iz Belgrada poročajo: Francoska druž-ba, ki je prevzela zgradbo železnice Niš-Pristina, je začela z delom. Že-leznica bo v štirih letih gotova. Ta proga bo del donavsko-jadranske železnice.

— **Tečaj za obrtno knjigovod-stvo,** ki ga pripravlja zavod za po-speševanje obrti, se bo že v kratkem otvoril. Ker je še nekaj mest prostih, naj bi porabili obrtniki iz Ljubljane in okolice to priliko za prepotrebni pouk. Prijave naj se takoj sporoče pisarni zavoda za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22.

— **Tečaj za krojače** v katerem se bo podučevalo krojno risanje, kro-jenje in tudi v praktičnem delu, se bo začel 30. junija t. l. Sprejemni pogoji so isti, kakor že sicer uveljavljeni. Prijave naj se naslove v najkrajšem času na zavod za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22, ker se na pre-pozno došle prijase ne bo moglo več ozirati.

— **Žrebanje.** Državne srečke iz l. 1854. 300.000 kron je zadel ser. 1592, št. 38; 40.000 kron ser. 1742, št. 12; 20.000 kron ser. 3949, št. 98; po 10.000 kron ser. 2539, št. 100 in ser. 3404, št. 94. — **Turške srečke.** Glavni dobiček 200.000 frankov št. 873.246; 4000 frankov št. 585.959 in 729.521.

— **Oddaja zgradbe pri železnici Knin - Pribudić.** V loze 1, 2 in 3 raz-deljena zgradba železniške proge Knin-Pribudić se je oddala na podla-gi ofertne obravnave 27. aprila 1914 podjetju dr. Samohrd in Jos. Lonča-rič skupno z Dalmatinskim podjet-jem inženirjev Matošića, Šakića i. dr. v Splitu. Oddana dela obsegajo te-meljne zgradbe, nasipanje, polaga-nje tračnic, stavbe, ograje, dobavo in namestitve znamenj in dobavo mejnikov.

— **Razstava avtomobilov v Ber-linu 1914.** Stalna avstrijska razstava na komisija na Dunaju je naznanila trgovski in obrtniški zbornici v Ljub-ljani, da priredi društvo »Verein Deutscher Motorfahrzeug - Indus-trieller E. V.« v Berlinu od 26. sep-tembra do 6. oktobra 1914 medna-rodno razstavo avtomobilov. Po-drobnosti so razvidne iz brošure, ki je interesantom v zbornični pisarni v Ljubljani na vpogled. (Št. 2582).

1061 **1½ ure parniške vožnje z Reke.**
Eldorado za slabotne otroke!

Za praznik Sv. Rešnjega Telesa

priporoča svojo veliko zalogo
moških in deških oblek po brez-
konkurenčnih nizkih cenah.

B. Götzl Ljubljana
Mestni trg 19.

Svetovnoznana najboljša

Puch

vozna kolesa se
dobe samo pri
IGN. VOK
tovarniška zaloga
živ. strojev in koles

Ljubljana, Sodna ulica šte. 7
(zraven sodnice).

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar
naznanja št. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov 127

cvetlični salon

samo pod Brančo šte. 2.
poleg Cevljarskega mostu.

Velika zaloga suhih vencev.

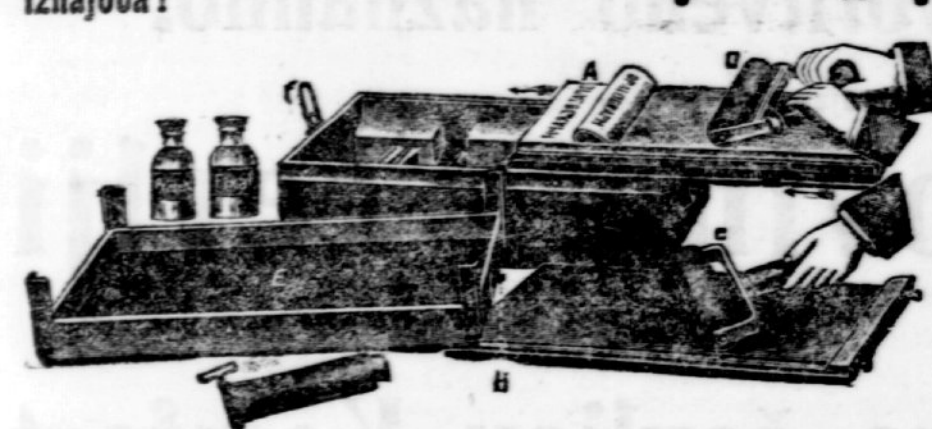
Izdelovanje šopkov, vencev, trakov itd.

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Senzacijska Razmnoževalni aparat „Opalograph“.

Opalografični način razmnoževanja potom neizrabljive steklene (opalne) plošče pomeni velikanski preobrat na polju razmnoževanja posebno pa litografije in hektografije. Gre se tu za velikansko iznajdbo, ki temelji na posebni kombinaciji kemije, litografije in galvanoplastike.

Aparat je tako preprost, da lahko vsak nevažen takoj napravi več tisoč kopij od enega originala, ki se piše z tekočim črnilom ali pisalnim strojem. Pri tem aparatu ne pride nobena masa, želatina ali gosto črnilo v poštev in tudi ne zahteva nobene stiskalnice itd. Zmožnost razmnoževanja na tem aparatu je brezmejna, tako da se lahko napravi vsako število odtisov. Za funkcijo, trpežnost in neizrabljivost aparata se prevzame vsako jamstvo. V najkrajšem času prodalo se je že na tisoče aparatov. V Ljubljani na pr.: c. kr. dež. vladi, c. kr. davčnemu uradu, Mestnemu magistratu in sto drugim uradom, bankam, trgovcem, glasbenim društvom itd. Aparat se dobiva v vsakem formatu že od K 60— dalje. Brezobvezno razkazovanje. Cenik in vzorci tiska zastoj na razpolago. 1077

THE REX GO., Ljubljana, Selenburgova ulica šte. 7, nasproti glavne pošte (Hotel pri Malici I. nadstr.). Telefon šte. 38.
Zaloga pisalnih in razmnoževalnih strojev, njih potrebnih ter am. pisarniških naprav.

Slovenski zavod.

Sanatorij „Mirni dom“

pošta Gornja Kungota pri Mariboru
za notranje in živčne bolezni.
Celo leto odprto, zmerne cene. Govori se slovensko. Pojasnila daje dr. Fr. Čeh.

Proti prahajem, luskinam
in izpadanju las

deluje najboljša priznana

Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepuje lasišče, odstranjuje
luse in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navedom 1 krono.

Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil,
medic. mil, medicinal. vin, specializiranih,
najfinjših parfumov, kirurških obvez,
svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani Resljeva cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega
jubli. mostu. 10

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi
člani bolnišniških blagajin južne železnice,
c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške
blagajne v Ljubljani.

Original plošče „Gramofon angel“ preje K 4—, sedaj K 3—
Original plošče „Zonophon“ preje K 250, sedaj K 2—

Tvorniška zaloga avtomatov
gramofonov in plošč

Plošče od K 1-30 naprej.

Gramofoni od K 20 naprej.

Fr. P. Zajec

Ljubljana, Stari trg 9.

Zastopnik največjih tvornic tu in inozemstva
Favorite, Columbia, Jumbo, Eden, Zono-
phon, Avstr. gram. dr. „Angel“ itd. itd.

Nad 20.000 plošč v zalogi.

Specialne plošče najslavnejših opernih pevcev
in pevki: Caruso, Szelezak, Naval, Demuth,
Battistini, Arnoldson, Destin, Selma Kurz itd.

Vsa popravila izvršujem v svoji lastni de-
lavnici točno in solidno. — Pri večjem od-
emu popust. Ceniki brezplačno.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to
stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Mestni trg 10.

Velika izbira!

Solidna postrežba!

Naznanilo.

Dovoljujem si slav. občinstvu kakor tudi gospodom stavbnikom
naznanjati, da imam **veliko zalogo doma** 1221

izgotovljenih štedilnikov.

Delo je prav solidno izgotovljeno. Priporočam se tudi za vsa druga v
mojo stroko spadajoča dela kakor vrtno, stopniščne, balkonske ograje,
rastlinjake itd. ter vsa popravila, katera se točno in ceno izvršujejo
Cene zmerno.

RUDOLF GEYER, ključarski mojster
Cesta na Rud. železnico šte. 10, Ljubljana.

Modni salon

Stuchly-Maschke

3 ŽIDOVSKA ULICA 3

Priporoča cenj. damam tu in na deželi vseh vrst
najfinjših in najmodernejših

damске in otroške slamnike kakor tudi športne čepice

po znano nizkih cenah.

Zalni klobuki vedno v zalogi.

Popravila se točno izvršujejo. 208 Cene brez konkurence!

Otvoritveno naznanilo.

P. n.

S tem vljudno naznanjam, da bom otvoril z dnem 8.
junija t. l. na Bledu

filiato za špecerijsko in kolenijalno blago

delikatose, špirit, žganje, vino in deželne pri-
delke na drobno in na debelo.

Priporočam to svoje podjetje kar najtopleje s prošnjo,
da mi slavno občinstvo ohrani tudi v bodoče doslej izka-
zano zaupanje.

Z velespoštovanjem

Edvard Dolenz,

šef trdke Franc Dolenz v Kranju.

2092

Prostovoljna dražba.

V četrtek 4. junija t. l. ob 9. dop.
in eventuelno tudi v petek, 5. junija,
vršila se bo na

Marije Terezije cesti št. 10, III. nadstr.,

prostovoljna prodaja

hišne oprave, originalnih slik
domačih slikarjev, knjig ter
kuhinskih predmetov.

h kateri se kupci s tem vljudno vabijo.

Dr. Kajetan Grandi

v Tueni na Tirolskem

izjavlja, da je svojim bol-
nikom

tinkture za želodec

lekarnarja Piccolija

v Ljubljani, Dunajska cesta

večkrat zapisoval pri razno-
vrstnih boleznih prebavnih
organov in vedno z naj-
boljšim uspehom.

Steklenica 20 vin.

Zavarovalnica za življenje

sprejme spretnega in inteligentnega

zastopnika

s plačo in provizijo.

Stroke vajenim gospodom diskrecija zagotovljena.

Ponudbe pod „Versicherung F 127“ na anonimno ekspedicijo Jon.

A. Kienroth, Gradec, Saagegasse 4-6.

2153

S I R

dobro vlečan

polnomasten po K 1-60

polmasten „ „ 1-40

ima v zalogi

Mlekarska in sirarska zadruga

v Logatcu. 2015

Pristno brnsko blago.

Spomladanska in poletna sezija 1914.

Kupon za 3-10 dolj	1 kupon 7 kron
za popolno moško obleko	1 kupon 10 kron
(s suknja, hlače, telovnik)	1 kupon 15 kron
z stano samo	1 kupon 17 kron
	1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko 20 K
dalje blago za površnike, turistovski
loden, svilnate kamgarne, blago za dam-
ske obleke itd. razpošilja po tvorniških
cenah kot solidna in poštena vro znana:

Zaloga tvornice za suknje.

Siegel-Imhof & Braun (Brünn).

Vzorci gratis in franko.

Od tega, da direktno naročajo blago
pri firmi Siegel-Imhof na tvorniškem
kraj, imajo privatni odjemalci veliko
prednost. Največja izbira. Stalne naj-
nižje cene. — Tudi najmanjša naročila
se izvrše najpozorneje in natančno
po vzorcu. 615

**Priporočamo našim
gospodinjam**

KOLINSKO CIKORIJO

iz **edine slovenske**
tovarne v Ljubljani

Ako se hočete zabavati in užiti
par veselih ur, naročite si

MUHE

kratkočasne zgodbe.

Spisal Blaž Pohlj.

Broširano K 1-50, vezano K 2-40.

Dobiva se v 4285

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrševanje

Prevzema kompletne oprave za

portalna, stavbna, pohištvena, mizarska dela.

hotele, kavarne, vile, gostilno, privatna stanovanja.

Izdeluje se v lastni najmodernejši opremljeni tovarni na Glincah in se jamči za solidno delo.

Proračune se določijo na zahtevo brezplačno in v najkrajšem času.

Oddajo se takoj restavracijski lokali

z vso opravo in velikim senč-
natim vrtom na Nadvojvode
Friderika cesti št. 3, kakor
tudi velika (transito) vinska
klet z lastnim vodovodom.

Poizve se istotam.

2101

Vila Ježica-Opatija.

Najmodernejša zgradba, v centru, 3 minute od pomola, ob državni
cesti, poleg zdraviliškega parka. Postaja električne železnice. električna razsvet-
ljava, moderno urejeno sobo z balkonom iz razgledom na morje. Vodovod z
gorsko vodo. — Zmerne cene.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
LJUBLJANA, KOMENSKA ULICA 4
SEF-ZDRAVNIK PRIMARJ DR. FR. DERGANČ

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir

33

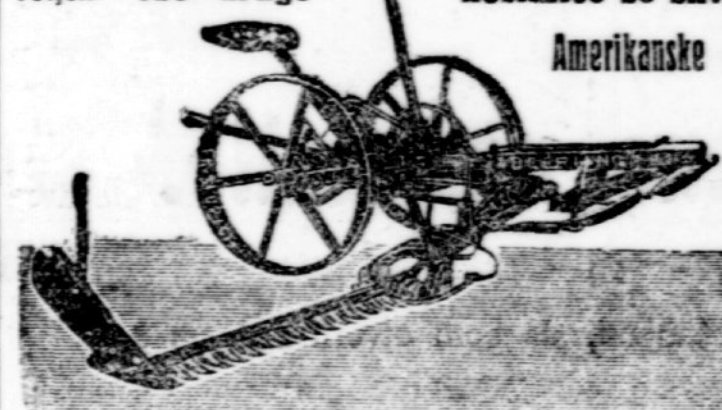
M. GELHAUS, oblastveno avtor. in zaprišeni patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

!! „DEERING“ kosilni stroj je edino uspešno delu- joči stroj za košnjo! Oškodujete se

ako ne poskusite preje prave ameriške kosilnice „DEERING“ predno kupite kar
na slepo slabejši kosilni stroj za drag denar!

NEIZPODBITNO DOKAZANO

je in s tisoči izpričevali potrjeno, da ima le prava ameriška kosilnica „Deering“
vse one prednosti, ki omogočajo hitro, breznaporno in blagonsko košnjo! Vse druge
kosilnice, ki jih
slabe še konstruk-
cijske, korenene
nicami „DEERING“
nabavi amerikan-
voljen. Vse druge

Ameriške kosilnice se dobivajo le pri založitelju

Fr. Stupica v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 1.

Največja zaloga vsakovrstnih strojev za poljedel-
stvo in strojev za vse rokodelske panoge. Zaloga
dalmatinskega portland cementa, traverz in šiv,
železa ter vsakovrstne železnine.

Ceniki brezplačno! Postrežba najtočnejša!
Cene najnižje!

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Gradlišče 4

izvršuje vsa čevljarška dela do najfi-
nejše izvršitve in priporoča svojo zalogo
storjenih čevljev.

Izdeluje tudi pravo gorsko in
televadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera
pripisani čevli. 128

Klobuke cilindre in čepice
Velika zaloga najmodernejših slamnikov.
v najnovejših fazonah in v veliki izbiri
priporoča
IVAN SOKLIČ.
130
Pristni Panama-slamniki od 9 K do 50 K.

Krasne spomladanske novosti

dobro blago in po že priznani najnižjih cenah dobite

v modni trgovini **Peter Šterk** Ljubljana
Starl trg 18

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek,
la kakovosti moško, žensko in otroško perilo, najmodernejši
moški klobuki, čepice in slamniki. Čepice za dame, deklice in
otroke, razni nakiti, vse potrebščine za šivilje itd.

Otvoritveno naznanilo.

Vljudno naznanjam, da je

trgovina s čevlji
otvorjena.

Zaloga čevljev Komfort
Josip Sima,
Ljubljana, Kongresni trg št. 6.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ
BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE-
ZIJE CESTA 51 14 NOVISVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH-
TEVAJE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

Domača
: trdka. :

Zlatar, juvelir in
trgovec z urami

Ustanovlj.
leta 1889.

Lud. Černe

Ljubljana, Wolfova ulica števil. 3.

Juveli, zlatnina, srebrnina ter razne ure.

Edina zaloga ur z znamko „TUP“.

Popravila in nova dela po najnižji ceni.

Ceniki zastoj.

126

Ceniki zastoj.

Lastna delavnica z električnim obratom.

Pri nakupu blaga zahtevajte potrdilo o vplačanem znesku. Za one, ki zbero do
15. junija 1914 najvišje število plačilnih listov, oziroma ki dosežejo najvišjo svoto
vplačanih zneskov, so določeni brezplačni številni krasni predmeti v zlatu in srebru.

J. Kette
Ljubljana

Franca
Jožefa
cesta
št. 3.

Specialna trgovina
klobukov, čepic, :
kravat, perila in vseh modnih
predmetov za gospode in dečke.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

„ Delniška glavnica 2.000.000 kron. „

152

Stritarjeva ulica števil. 2.

Rezervni fondii okroglo 1.000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spiljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

4 1/2 0

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

ter jih obrestuje od dne vloge po danih :

4 1/2 0

vseh vrst po dnevnem kurzu. :